

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126, Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo

Novi predlogi

Novi načrti londonske in pariške vlade, kakor so bili sprejeti v nedeljo na posvetovanjih angleških in francoskih državnikov, uradno še vedno niso znani. Napoln uradne časopisne agencije pa so razširile o njih nekaj podrobnosti, o katerih točnosti se sicer še ni moglo izraziti, ki pa vsaj v glavnih obrisih že nakazujejo, kako sta si London in Pariz zamislila ono »miroljubno ureditev sudestskega vprašanja,« o kateri govorijo uradni komuniste o londonskem sestanku.

Iz pisanja francoskega in angleškega časopisja je vedno bolj razvidno, da sta se vladi obeh zapadnih velesil postavili v zadnjem času na stališče, da je po Henleinovem proglasu o odcepitvi sudestskih pokrajin od Češkoslovaške — proglasu, ki je bil izdan tik ob Chamberlainovem prihodu v Nemčijo — nastal povsem nov položaj, ki ga ob vrhuncu napetosti ni več mogoče prezreti, ako naj se v zadnjem trenutku preoreči izbruh dejanskih sovražnosti. Ohranitev miru, tako pišejo v Londonu in Parizu, je obema vladama najvišji smoter, ki je vreden skrajnih naporov in novih poskusov, četudi bi to bilo zvezano z novimi žrtvami s strani češkoslovaške vlade. Pariški »Temps« na primer že povsem odkrito piše: »Češkoslovaška vlada in češkoslovaški narod sta postavljena pred hudo preizkušnjo vesti. Predvsem v Pragi bodo morali sedaj gledati na položaj z realističnimi očmi in upoštevati splošne evropske interese, ki morajo prevladovati nad vsemi posebnimi interesi, pa naj bodo ti še tako upravičeni in vredni spoštovanja.«

Dokler Henlein še ni izdal svojega proglasa o odcepitvi, je bil po mnenju pariških in londonskih odgovornih krogov dejanski položaj na Češkoslovaškem obeležen z nasprotjem med dvema skrajnima stališčema, od katerih eno je našlo svojo poslednjo konkretno obliko v tako zvanem »četrti načrtu« praške vlade o kantonalni ali župni avtonomiji, drugo pa v vztrajanju sudestskoneške stranke pri zahtevi po izpolnitvi vseh karlovarkih točk s priznanjem teritorialne avtonomije za vse nemško ozemlje skupaj. Henleinov proglas z dne 15. t. m., ki je bil izdan na osnovi od Hitlerja v Nürnbergu proglašene pravice do samoodločbe, je po mnenju Londona in Pariza ta dejanski stan bistveno spremenil. Nov kompromis bi odselej po mnenju obeh zapadnih velesil ne bil več mogoč med zgoraj naznačenima mejama praških koncesij in karlovarkih zahtev sudestskih Nemcev, temveč je potreben daljnosežnejši kompromisni predlog, ki naj — po pisanju pariškega »Tempsa« — istočasno upošteva »voljo nekaterih sudestskih krogov za priključitev k tretjemu rajhu in potrebo ohranitve češkoslovaške republike v mejah, ki bi bile za neodvisno državo še dostojne.«

Prve napovedi o vsebini londonskega sporazuma angleških in francoskih državnikov zares že nakazujejo nove kompromisne predloge obeh vlad prav v teh novih mejah. Po poročilu agencije »United Press« slone novi predlogi na naslednjih treh točkah: 1. odcepitev tistih krajev v sudestskem področju, v katerih je nemško prebivalstvo v veliki večini, pri čemer se zdi vprašanje načina odcepitve postranska stvar, 2. avtonomija v pokrajinah z narodno mešanim prebivalstvom v skladu s praškim načrtom o kantonalni ali župni samoupravi, 3. mednarodno poročstvo za nove češkoslovaške meje, ki naj bi ga razen češkoslovaških sosedov dale tudi Anglija, Francija in Italija. V zameno za ta poročstvo pa naj bi se Češkoslovaška odpovedala svojim pogodbam s Francijo in Rusijo. Izguba ruskega varstva naj bi bila zamanjena z italijanskimi in zlasti angleškimi jamstvi.

Ako odgovarjajo te napovedi novega angleško-francoskega načrta dejanskega razpoloženju v obeh zapadnih potrobnicah, kakor nas v tej domnevi potrjuje tudi pisanje francoskih in angleških oficijelnih organov, sta se Anglija in Francija znatno oddaljili od svojega stališča, poudarjenega ob razgovorih njunih državnikov v Londonu 29. in 30. aprila t. l. Morda bi bilo za sedaj še preuranjeno razmišljati o nagibih, ki so zapadni velesili vodili do tega preokreta v njunih stališčih. Vendar se zdi, da je treba pravo ozadje vsemu temu novemu razvoju iskati predvsem v zamotani igri velesil, ki prihaja tudi v češkoslovaškem vprašanju prav te dni do izraza.

Vesile pa v svojih novih poskusih za mirno ureditev sudestskega vprašanja ne bodo mogle prezreti stališča Češkoslovaške, ki ji pri odločanju o lastni usodi pač nihče ne more odrekati pravice do zadnje besede. Odločitev o usodi novih predlogov bo vsekakor padla že v tem tednu.

Češkoslovaška ne odklanja pogajanj o londonskih zahtevah

Nova heroična žrtev za mir — Odgovor praške vlade na predloge Anglije in Francije

Praga, 20. sept. h. Ministrski svet je zasedal tudi danes skoraj permanentno in se je zvečer ponovno sestel pod predsedstvom predsednika republike dr. Beneša. Vlada je bila ves dan v telefonskih stikih s Parizom in Londonom in so se po tej poti vršila važna diplomatska pogajanja, ki naj pripomorejo k razčiščenju položaja.

Ob 13. je bil najprej izdan naslednji uradni komunikat:

»O večerajšnjih posvetovanjih so se danes nadaljevale konference vlade, odgovornih ustavnih činiteljev in političnega odbora ministrov. Vlada bo zavzela stališče k londonskim predlogom šele na osnovi rezultata diplomatskih pogajanj, ki so v teku. Pri teh pogajanjih gre za izmenjavo misli glede rešitve narodnostnega vprašanja in glede razčiščenja celokupne evropske krize. Definitivno stališče bo zavzela vlada, čim bo ta izmenjava misli končana. Odgovor vlade bo takšen, da bodo zagotovljeni življenjski interesi države in zajamčeni interesi posameznih narodnosti.

Po popoldanskih in večernih posvetovanjih je bilo zvečer ob 21. končno objavljeno naslednje službeno sporočilo:

»Češkoslovaška vlada je danes popoldne izročila francoskemu in angleškemu poslaniku v Pragi noto, v kateri izjavlja, da so francosko-angleški predlogi take narave, da zahtevajo daljše diplomatske razgovore, preden zamore češkoslovaška vlada zavzeti svoje stališče.

še. Češkoslovaška vlada je pripravljena tudi o teh predlogih razpravljati v duhu pomirljivosti in spravljivosti.«

V praških diplomatskih krogih vidijo v tem pripravljenost češkoslovaške vlade, da se pogaja s Parizom in Londonom tudi glede londonskih predlogov, ki naj bi se preuredili tako, da bi bili sprejemljivi ne samo za Nemčijo, marveč tudi za Češkoslovaško.

Pred ministrskim predsedstvom je bila ves dan zbrana velika množica, ki je nestrno pričakovala sklepov vlade.

Nemško sporočilo

Berlin, 20. sept. br. DNB poroča iz Prage: Češkoslovaška vlada je izdala danes uradno poročilo, v katerem izjavlja, da sprejme angleško-francoske predloge glede revizije meja za osnovo pogajanj.

Izročitev odgovora

Praga, 20. sept. AA. (ČTK) Češkoslovaška vlada je danes popoldne izročila tukajšnjima poslanikoma Francije in Anglije noto, v kateri označuje svoje stališče do predloga, ki sta ga stavili Francija in Anglija. To stališče omogoča nadaljnje diplomatske razgovore v duhu pomirljivosti, ki jo je češkoslovaška vlada vedno manifestirala.

London, 20. septembra. AA. (Reuter). Poročajo, da češkoslovaška nota predstavlja načelno sprejeto angleško-francoskega predloga.

ki bi imela za cilj podpreti razrešitev evropskih zmed in zagotoviti ugodna mesta našim diplomatom, patriotičnim in ultrapatriotičnim kapitalistom.

Sovjetski molk

Moskva, 20. sept. AA. Reuter: Uradnih komentarjev o londonskih predlogih ni in tudi sicer ne komentirajo teh sklepov. Politični krogi samo menijo, da češkoslovaška vlada teh predlogov ne bo mogla sprejeti in je zato upravičen strah, da bo izbruhnila vojna. Nikdo ne veruje v poročila, ki jih ponujajo novi Češkoslovaški.

Bukarešta, 20. sept. AA. (DNB). Po poročilih iz CSR in iz Cernovic se tam opazja velik letalski promet. Vse noči se sliši v mestu in okolici brnenje motorjev letelcev proti zahodu. Rumunska oblastva izjavlja, da gre očitno za ruska letala.

London, 20. sept. AA. Diplomatski dopisnik »Evening Standarda« je zvedel, da se je Češkoslovaška obrnila na Moskvo s

prošnjo za nujno pomoč. Sovjetska Rusija je to prošnjo Prage zavrnila z motivacijo, da ne more poslati vojske.

Nizozemski prestolni govor

Haag, 20. sept. br. S prestolnim govorom kraljice Viljemine je bilo danes odprto redno jesensko zasedanje nizozemskega parlamenta. Prestolno besedo je prečitala kraljica osebno. V njej naglašala, da si prizadeva vlada zagotoviti neodvisnost države in da je v zvezi s tem ukrenila tudi vse potrebno za uspešno obrambo državnih meja.

Resolucija belgijskih socialistov

Bruselj, 20. septembra. AA. Na današnjem sestanku odbora socialistične konfederacije, v kateri je včlanjenih 600.000 delavcev, je bila sprejeta resolucija, v kateri se odobrava miroljubna politika vlade, ter ukrepi, ki jih je vlada podvzela za obrambo Belgije v primeru vojne.

Madžari pri Hitlerju

Ministrski predsednik Imredy, zunanji minister in šef generalnega štaba z letalom v Berchtesgadenu

Berchtesgaden, 20. sept. AA. (DNB) Danes je vodjo nemškega rajha Hitlerja obiskal madžarski ministrski predsednik Bela Imredy v spremstvu zunanjega ministra Kanya, načelnika glavnega generalštaba madžarske vojske Kerestesa Fischerja ter državnega tajnika Patakija. Hitler je sprejel madžarske državnike ob navzočnosti nemškega zunanjega ministra v. Ribbentropa. Pri razgovorih so ugotovili, da se sedanje razmere na Češkoslovaškem nevdružne. Kancelar Hitler je govoril o nemških vprašanjih, madžarska ministra pa sta obširno tolmačila prav tako brezpogojne zahteve vsega madžarskega naroda, ki hoče imeti pravico samoopredelitve svojih podjarmljenih rojakov v Češkoslovaški.

Berlin, 20. sept. AA. (DNB) V zvezi z razgovori predsednika madžarske vlade Imredyja in zunanjega ministra Kanya z vodjo nemškega rajha kancelarjem Hitlerjem v Obersalzbergu v političnih krogih mislijo, da je bilo na tem sestanku govora o sudestskih Nemcih. Imredy in Kanya sta prispela danes popoldne okoli 10.30 z letalom na letališče Ring pri Freilassingu. Okoli 11. sta se pripeljala v Obersalzberg, kjer sta bila gosta na kosilu pri Hitlerju. Popoldne sta se Imredy in Kanya vrnila z letalom v Budimpešto.

Madžarsko

uradno obvestilo

Budimpešta, 20. septembra. AA. Madžarska telegrafska agencija poroča: Madžarski predsednik vlade Imredy, zunanji

minister Kanya, načelnik glavnega generalnega štaba Kerestesa Fischer in drž. podtajnik Patakij, so odpotovali danes jutraj z letalom v Obersalzberg na razgovor s Hitlerjem in zunanjim ministrom Ribbentropom o češkem vprašanju. Takoj po razgovorih so s. madžarski državniki vrnili z letalom v Budimpešto.

Horthy pri Göringu

Berlin, 20. septembra. AA. (DNB). Maršal Göring, ki je popolnoma ozdravel, se je sestel danes z madžarskim regentom admiralom Horthyjem, s katerim je imel daljši razgovor. Regent Horthy se mudi še nekaj dni kot gost maršala Göringa v stemborskih loviščih.

Aneksijsko zborovanje v Budimpešti

Budimpešta, 20. sept. br. Snoči je bilo prirejeno veliko zborovanje, na katerem so govorniki zahtevali pravico samoodločbe za madžarsko narodno manjšino na Češkoslovaškem. Pri tem so hudo napadali češkoslovaško vlado in prezidenta dr. Beneša. V posebni resoluciji pozivajo vlado, naj ne zamudi te prilike in poskusi za to, da doseže zopetno združitev Madžarov, ki so zaslužni na Češkoslovaškem, z madžarsko domovino.

Razburjenje v Rumuniji

Bukarešta, 20. septembra. AA. (Stefani). Rumunska javnost je zelo razburjena zaradi britanskih in francoskih predlogov zaradi češkoslovaškega vprašanja. Rumunija, poudarjajo listi, je odločno proti vsaki reviziji meja.

Za Madžari še Poljaki

Po nemškem in madžarskem zgledu zahtevajo tudi Poljaki za sebe dele češkoslovaškega ozemlja

Berlin, 20. septembra. AA. Doznava se, da je danes popoldne obiskal v Berchtesgadenu kancelarja Hitlerja tudi poljski veleposlanik v Berlinu Lipski.

Varšava, 20. sept. br. Po uradno še ne potrjenih vesteh je poljska vlada danes po svojih poslanikih v Parizu in Londonu izročila noto, v kateri zahteva priključitev poljskega ozemlja, ki je bilo z mirovno pogodbo priključeno Češkoslovaški.

Vsi današnji listi objavljajo članke, v katerih zahtevajo za poljsko narodno manjšino na Češkoslovaškem enake pravice kakor bodo priznane sudestskim Nemcem. »Kurier Porani« objavlja članek, o katerem zatrjujejo, da je inspiriran od zunanjega ministra polkovnika Becka. V članku se naglašja, da je mirovna konferenca šla preko zahtev poljske manjšine v tešinskem okrožju. Tudi sedaj hočeja Pariz in London postopati s temi Poljaki, kakor s kakšno svojo kolonijo. Poljska mora proti temu najodločnejše protestirati in sodelovati pred tem, da bi se tokrat ponovile napake, ki so se zgodile leta 1919 in 1920. To ozemlje je poljsko in se mora Poljski vrniti.

Londonska potrdila

London, 20. sept. p. Po informacijah iz Varšave so tudi poljski uradni krogi organizirali diplomatsko akcijo za doseg enake ureditve manjšinskega vprašanja za Poljake na Češkoslovaškem, kakor se

pripravlja za Nemce. Poljska zahteva oni del češkoslovaške Slezije, kjer so Poljaki v večini. Poljski poslanik v Londonu je dobil nalog, da protestira proti eventualni nameri Chamberlaina, da bi se uredilo le vprašanje sudestskih Nemcev, a ne obenem tudi Poljakov.

Tudi iz Budimpešte poročajo o podobni akciji madžarske vlade. Madžari zahtevajo plebiscit za obmejne kraje Slezije in Podkarpatске Rusije. Po rezultatih tega plebiscita naj bi se Madžarski priključili kraji, kjer bi bili Madžari v večini.

Posvet

z nemškimi poslaniki

Varšava, 20. sept. AA. (Pat). Zunanji minister Beck je sprejel nemškega veleposlanika v. Molke.

Priključitev brez plebiscita

Varšava, 20. septembra. AA. (Pat). Tudi večerne izdaje varšavskih listov komentirajo češkoslovaški problem in pravijo, da so Poljaki iz Sleskega Tešina prav tako kakor ves poljski narod in poljska vlada že zdavnaj zavzeli svoje stališče v tej stvari. Možna je samo ena ureditev češkoslovaškega problema, m to je popolna. Dogodki so se razvijali s takšno hitrostjo, da se je ureditev problema s plebiscitom umaknila ureditvi z revizijo češkoslovaških meja. Kakorkoli bodo ustregli zahtevi sudestskih Nemcev, enako je treba ravnati tudi s Poljaki v Sleskem Tešinu.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

V Angliji zahtevajo sklicanje parlamenta

Odpor opozicije proti londonskim sklepom — Neprestane konference v predsedstvu vlade in v zunanjem uradu

London, 20. sept. h. V ministrskem predsedstvu in zunanjem ministrstvu je vladala ves dan izredna živahnost. Neprestano so se menjavale konference in obiski tujih diplomatskih zastopnikov. Popoldne se je ponovno sestel ožji kabinetni svet, ki je zasedal pozno zvečer. Kakor zatrjujejo v vladnih krogih, vlada zaenkrat nima namena sklicati parlamenta, vsaj dokler se Hitler ne izrazi o predlogih, ki so bili predloženi češkoslovaški vladi. Kljub temu pa pritiskajo vsi angleški politični krogi na vlado, naj skliče parlament takoj, ko bo razčiščen položaj med Prago, Parizom in Londonom.

Češkoslovaški problem je bil danes predmet posvetovanj liberalnih voditeljev delavske stranke in zastopnikov Trade Union, kateri so se pridružili tudi delegati francoskih delavskih sindikatov, ki so prišli posebej na to konferenco v London. Razprave so trajale ves dan. Zastopniki delavstva so proti londonskim predlogom in zahtevajo, naj Anglija preneha s politiko popuščanja napram Nemčiji, ki dosega ni rodila nikakih trajnih sadov. Vodja delavske opozicije major Atlee je danes vnovič poslal ministrskemu predsedniku Chamberlainu pismo, v katerem zahteva takojšnje sklicanje parlamenta.

Halifax pri kralju

London, 20. sept. AA. (Reuter) Zunanji minister lord Halifax je bil danes sprejet v avdienci pri kralju. Halifax je kralju podal obširno poročilo o zadnjih dogodkih v mednarodnem svetu.

Rezervirani Baldwin

London, 20. sept. AA. (Reuter). Baldwin je prispel v London ob 17.40 in sicer iz Aix les Bains. Baldwin ni hotel izraziti svojega mišljenja o evropskem položaju.

Tudi Amerika se umika

Zakona o nevtralnosti za enkrat ne bodo spremenili Lekcije Franciji in Angliji

Washington, 20. septembra. AA. (Stefani). Predsednik parlamentarnega odbora za zunanje zadeve Reynolds je po razgovoru z Rooseveltom izjavil, da ni pričakovati spremembe nevtralnostnega zakona. Prav tako je izključeno sklicanje kongresa pred januarjem. Senator Borah je protestiral proti poskusu Evrope, da zaplete USA v afero, ki se Združenih držav nič ne tiče. Po njegovem bi Blum namesto, da opozarja Roosevelt na potrebo njegove intervencije kot posredovalca v češkoslovaški krizi, bolje storil, če opozori Francijo na njeno dolžnost, da brani Češkoslovaško, kakor se je obvezala. Na Walstreetu so v pričakovanju mirnega razpleta evropske krize vsi vrednostni papirji poskočili za 1 do pet točk.

Ameriški listi medtem ostro obsojajo sklep britanske in francoske vlade, da priporočijo Češkoslovaški odstop dela sudestskih pokrajin Nemčiji. »New York Times« pi-

šejo, da pomeni ta sklep konec varnostnega sistema, kakor so ga zgradile mirovne pogodbe. »New York Herald Tribune« pravi, da veliki demokraciji nista samo žrtvovali Češkoslovaške, temveč sta ji celo zaupovedali samomor. »Daily News« pa pravi med drugim: Če bi Velika Britanija in Francija morali v vojno zaradi CSR, je nedvomno, da bi bilo glavno bojišče Češkoslovaška. Kdorkoli bi zmagal, Čehov ne bi bilo več.

Los Angeles, 20. sept. AA. Včeraj je tukaj govoril demokratski senator David na kongresu ameriških legionarjev in jih pozval, da naj podpro politiko popolne ameriške nevtralnosti. Ameriška nevtralnost mora biti izven diskusije. Truditi se moramo, da se naša država ne zaplete v strašno zmedo in v mednarodne intrige, ki vodijo naravnost v vojno. Prepričan sem, da ameriški narod nikdar ne bo dovolil, da bi se Amerika zapletla v vojno,

Napadi sudetske legije

Veće število incidentov ob meji — Ostra zavrnitev nerresničnega nemškega poročanja

Praga, 20. septembra. h. V pretekli noči je tako zvana sudetska legija izzvala na petih ali šestih krajih na meji manjše spopade. Nemški legionarji, ki so v popolni vojaški opremljeni, so napadli obmejne carinarnice, poštne urade in druge češkoslovaške oblasti na meji. Posluževali so se pušk, strojnic in ročnih granat. Večje število češkoslovaških obmejnih organov je bilo ranjenih. Napadalcu so pobegnili nazaj preko meje. Zaradi teh dogodkov je bilo obsešno stanje razširjeno tudi na okraje Brounov, Trupnov in Frieland.

Kaj pravijo Nemci

Berlin, 20. septembra. AA. (Stefani). Davi med tretjo in peto urc se je pripetil resen incident na češkoslovaško-nemški meji. Ze snoci so bile nemške oblasti obveščene, da mislijo češkoslovaški vojniki prekršiti mejo pri Seitbergu. mestecu oddaljenem nekaj kilometrov od meje. Češkoslovaški vojniki so imeli nalogo odvzeti iz koncentracijskega taborišča v Seitbergu sudetske Nemce, ki so tja pribežali. Ko so češkoslovaški vojniki prišli na nemška tla, so jih nemške mejske straže, ki so dobile ojačenje, začele obstreljevati s streljanimi. Boj je trajal skoro celo uro. Na nemški strani sta nevarno ranjena dva graničarja, 15 jih je pa laže ranjenih. O petih jutraj so se češkoslovaški umaknili čez mejo. Ker so odnesli s seboj svoje ranjence, ni znano, kolikšno so njihove izgube. Druga poročila javljajo, da se je podoben spopad pripetil pri Scheidenbergu na Sleskem okoli petih jutraj. Zaradi streljanja in metanja granat je zgorlela tamkajšnja carinarna.

Čsl. uradne ugotovitve

Praga, 20. sept. AA. (ČTK). Voditelji sudetsko-nemške stranke, ki so zbežali v Nemčijo, že od sobote naprej pozivajo sudetske Nemce na Češkem, da zbeže čez nemško mejo, češkoslovaške vojske nemške narodnosti pa, da dezerirajo. Istočasno Henlein, Sebekowski in ostali voditelji sudetskih Nemcev groze, da bodo s pomočjo sudetsko-nemških begunciev v Nemčiji sestavili prostovoljne oddelke za napad na češkoslovaško mejo, a po možnosti tudi na češkoslovaško ozemlje. Akcija teh obojestranskih tolp se je začela večeraj. Radio in nemško časopisje opisujejo te spopade tako, kakor da gre za napade od strani Češkoslovaške, to je od organov, ki opravljajo skrajno težko službo v obmejnih predelih in ki so neprestano izpostavljani napadom in izizzvanju, pa se kljub temu držijo najstrožje discipline, da ne bi dali niti najmanjšega povoda za očitke, da Češkoslovaška dela škodo ozemlju sosedne države. Celu v primerih, ko so obojestranske tople, ki prihajajo z ozemlja nemškega rajha, izvršile napade na ozemlje Češkoslovaške, so organi javne varnosti na Češkoslovaškem posredovali tako, da krogle niso mogle doseči nemškega ozemlja. Nemška propaganda ne računa z resnico in stvarnostjo, pač pa poskuša iz napadalca napraviti žrtev. S pomočjo preiskave je bilo povsod ugotovljeno, da so vsa poročila nemškega radia in nemškega tiska o grozečih dejstvih organov javne varnosti in

češkoslovaških vojakov, ki da so bila izvršena nad sudetsko-nemškimi begunci in celo nad ženskami in otroki, absolutno neotočna. Nasprotno. Ugotovljeno je bilo, da so preteklo noč o priliki napada na carinarnico v Mali Upi napadalcu odvzeli s seboj žene in otroke v očitni nameri, da bi v primeru, če bi med njimi bilo kaj ranjenih, mogli reči, da so upravičeni do boja in agitacije proti Češkoslovaški. Proti takšni kampanji in izmišljotinam ugotavljamo, da so se s češkoslovaške strani vsi uradni in zasebni činitelji obnašali in zadržali popolnoma korektno ter niti v enem primeru niso prekršili meje nemškega rajha ali naredili kako škodo na tem ozemlju.

Razgovori v Ženevi

Ženeva, 20. sept. o. Snoci sta imela češkoslovaški delegat pri Društvu narodov Vaverka in ruski poslanik v Parizu Surić daljši razgovor. Ugotovila sta da Češkoslovaška in Rusija nista bili ob pravem času obveščeni o razgovorih in načrtih, ki so se pripravljali v Berchtesgaden in Londonu. Posvetovala sta se o nadaljnjem izvajanju dolžnih zavezniških pogodb med obema državama. Razgovor je ostal v največji tajnosti. Po sestanku se je poslanik Vaverka snoci sestel tudi še z delegati Rumunije, Jugoslavije, Grčije in Turčije.

Za skupno slovaško fronto

Bratislava, 20. sept. b. Takoj po zasedanju poslanskega in senatorskega kluba slovaške ljudske stranke so odšli v Prago trije njeni zastopniki, dr. Tiso, dr. Sokol in Silvak, da zaprosijo za avdienco pri prezidentu republike, s katerim se žele pomeniti o sodelovanju Slovkov v vladi. Včeraj je tu zasedel tudi akcijski odbor slovaških poslancev vladnih strank. Razpravljali so o aktualnih političnih vprašanjih in ugotovili popolno soglasnost nazorov. Na posvetovanju se je govorilo tudi o odnosih do slovaške ljudske stranke in je bilo sklenjeno, naj se v sedanjem položaju odločijo vsa strankarska vprašanja in naj se stori močna skupna slovaška fronta za obrambo republike, ki lahko edina zjamči vsem Slovkom njihovo svobodo in neodvisnost ter vse njihove pravice. Akcijski odbor poziva vse Slovake, naj se v teh dneh strnejo okoli predsednika republike dr. Beneša ter naj se ne puste preplasti od sovražne propagande, ki namenoma razširja napačne vesti, da bi razcepila Čehe in Slovake.

Praga, 20. sept. h. Po večerajšnjih posvetovanjih v Bratislavi je prišla danes triletska delegacija slovaške ljudske stranke v Prago, da razpravlja v najvišjih činitelji o poglobitvi sodelovanja med Čehi in Slovaki. V delegaciji so poslanci dr. Tiso, Sokol in Silak. Deputacija je imela danes daljši razgovor z ministrskim predsednikom dr. Hodžo. Pozneje pa je bila sprejeta tudi pri prezidentu republike dr. Benešu.

„Tems“ in „Times“ prepičujeta javnost

Poluradni glasili francoske in angleške vlade utemeljujejeta londonske sklepe

Pariz, 20. sept. p. »Poluradni« Tempse slika v svojem notranjopolitičnem uvodniku razpoloženje francoske javnosti sprico usodne alternative o miru in vojni, ki jo je postavila sudetska kriza. Med drugim pravi:

»Najprej se moramo vprašati, ali je vojna zares še tako neizogibna, da bi mi morali po svojih obveznostih avtomatično poseči vanjo? Nadalje, ali bi bila morebitna vojna koristna, to se pravi, ali bi v primeru zmage pomenila tudi zmago pravične rešitve? Ako na ti dve vprašanji lahko pozitivno odgovorimo, potem vojno lahko sprejmemo; vreči se v vojno kakor v prepad, tega pa nikdar ne moremo sprejeti. V teku so trenutno pogajanja, ki zaslužio vsa naša pozornost, kajti nikjer ni rečeno, da bi ne bila mogoča sprava med realizmom in pravim pojmovanjem pravice.«

Isti list poudarja te svoje misli tudi v zunanjeopolitičnem uvodniku, v katerem med drugim pravi, da so nekateri pojavi, zlasti Henleinov proglas o odcepitvi od Češkoslovaške, na mah spremenili značaj problema. »Namesto procedure pogajanj med prasko vlado in zastopniki sudetsko-nemške stranke se pojavlja nova procedura mednarodnega značaja, ki znabiti ni lahka, ki pa vzbujajo upanje o celokupni ureditvi vseh evropskih problemov. Prav to upoštevanje bi moglo opravičiti morebitne nove koncesije z obeh strani za dosego kompromisa. Glavna stvar v vsem tem pa je, da se najde mirna rešitev. Koliko bolj pametno bi bilo, da se tudi češkoslovaški problem uvrsti v splošno evropsko ureditev, namesto da se skuša posebej reševati sredi razpametlih strasti. Seveda pa je možnost diplomatskih rešitev zelo omejena, kajti na eni strani je predlog češkoslovaške vlade o kantonalni avtonomiji, na drugi pa zahteva po odcepitvi. Na Angliji in Franciji je sedaj, da pravičito, kakšno so možnosti za sporazum, ki naj na eni strani upošteva voljo nekaterih sudetskih elementov za priključitev k tretjemu rajhu, na drugi pa potrebo, da se zagotovi obstoj češkoslovaške republike v obsegu, ki je dostojen za sleherno neodvisno državo.«

London, 20. septembra. b. Izmed komentarjev o novem kompromisnem predlogu Londona in Pariza je zbudil v politični javnosti pozornost zlasti komentar konservativnih »Times«, ki pišejo med drugim:

Zahteve sudetskih Nemcev je namesto Henleina pojasnjal Hitler. Je torej jasno, da je sudetski problem nehal biti notranji problem, omejen samo na Čehe in sudetske Nemce, in da je postal mednarodni problem prvega reda. Dve stvari sta danes že povsem jasni. Prva je, da sudetski Nemci no-

čejo več živeti v mejah češkoslovaške republike in je potemtakem mogoče brez nadaljnega predvidevanja, da je odstop enega dela češkoslovaškega ozemlja gotova stvar. Druga točka se tiče mednarodne garancije za novo, okrnjeno Češkoslovaško. To poročstvo bodo dale, kakor je izven vsakega dvoma, velike zapadne sile. Anglija, Francija, Italija in Nemčija. Da se to doseže, bo seveda potreben poseben sporazum med temi državami, kar predpostavlja razširitev sedanjih razgovorov na vsa prečeta evropska vprašanja. Pogoj za poročstvo češkoslovaških meja mora biti prav ta sporazum širšega, evropskega značaja.

Svoj uvodnik zaključujejo »Times« z naslednjim pripombo: Razume se, da ne more nobena država mirno prenesti odcepitve dveh ali celo treh milijonov svojih prebivalcev, kolikor bi jih bilo treba odcepiti od Češkoslovaške. Toda jasno je, da bi ostalih enajst milijonov Čehov in Slovkov ter drugih elementov še vedno lahko tvorilo po prebivalstvu močnejšo državo, kakor so na primer Švica, Belgija, Holandska ali Danska...

Japonska poročila o novih uspehih

Hankov, 20. sept. AA. (DNB). Ta trenutek so najvažnejše vojaške operacije na fronti severno od reke Jangce. Tam so Japonci izkrcali več tisoč vojakov, ki imajo nalogo, da se čimprej združijo z japonskimi divizijami pri Kvangčiju, in so že zavzele Vusije. Te čete bodo obšle minksko polje, s katerim so Kitajci več kilometrov pod Vusijem zaprli reko. Kitajske baterije pri Tienčatengu, ki branijo to minksko polje, so že več dni cilj hudih japonskih letalskih napadov. Ker reka Jangce ponovno narašča in ker neprestano dežuje, mislijo poudariti progi, da bo prodiranje Japoncev zelo težavno.

Smrtne žrtve orkana v Buenos Airesu

Buenos Aires, 20. septembra. AA. Strahovit orkan je opustošil okolico Buenos Airesa. Pod razvalinami hiš je v spanju našlo smrt 14 ljudi. Število človeških žrtev je pa najbrže še mnogo večje, ker reševalna dela še niso končana.

Haile Selasie je še živ

London, 20. sept. AA. (Reuter). Bivši abesinski cesar Haile Selasie se je udeležil danes pogreba svojega bivšega zunanega ministra.

Dva nova bana

Beograd, 20. septembra. AA. S kraljevim ukazom je imenovan na predlog predsednika vlade in zunanjega ministra za bana primorske banovine dr. Mirko Buić, minister n. r., in za bana moravske banovine Janicije Krasojević, pomočnik bana moravske banovine.

Beleške

Seja vodstva JNS

Ožji glavni odbor JNS je večeraj dopoldne nadaljeval svojo razpravo. Seja se je pričela ob 9. in se je popoldne nadaljevala. Govorili so med drugim senator Pucelj, poslanec Mravljine, dr. Lipold iz Maribora, senator Angelinović, poslanec Cvetič, senator Daka Popović itd. O seji bo zvečer izdan poseben komunik.

Prosvetni minister o našem mednarodnem položaju

V nedeljo so v Kruševcu blagoslovili novo poslopje tamošnje gimnazije. Poslopje je baje po velikosti drugo v državi. Otvoritev svečanosti je prisostvoval v imenu vlade prosvetni minister Magarašević, ki se je v svojem govoru dotaknil tudi današnjega mednarodnega položaja. Rekel je:

»V Evropi je nepovoljno stanje, toda okrog nas so sami prijatelji. Zato nam ni treba misliti na vojsko. Lahko je nekaterim govoriti za vojno, toda to so ali liferanti ali pa vojni »zabušanti«, ki niso okusili strahot vojne. Mi bi se mogli boriti prav tako kakor v letih 1912 in 1914, vendar samo, ako bi bili ogroženi naši življenjski interesi.«

Dr. Maček v Rogaški Slatini

Poročali smo že o nameru dr. Mačka, da prebije tudi letos nekaj časa v Rogaški Slatini na zdravljenju. Zagrebški listi poročajo, da je odšel v Rogaško Slatino v soboto in da bo tam ostal tri tedne, najmanj pa do konca tekočega meseca.

Dva nova poslanika

S kraljevim ukazom je imenovan za poslanika v Varšavi dr. Aleksander Vukčević, do sedaj poslanik v Budimpešti. Za poslanika v Budimpešti je na mesto dr. Vukčevića imenovan Svetozar Rašić, do sedaj naš generalni konzul v Milanu.

Novi poslanik Rašić je star 53 let in je doma iz Niša. Absolviral je pravne študije in trgovsko visoko šolo v Leipzigu. Že pred vojno je vstopil v diplomatsko službo. Služboval je med drugim pri poslanstvu na Dunaju in v Rimu ter bil konzul v Zadru, v Trstu, Pragi in Berlinu. Tri leta je bil sedaj generalni konzul v Milanu.

Incident v hrvatski Podravini

Beograjsko »Vreme« poroča: Pristaši bivše HSS so imeli 4. t. m. v Podravskih Bregih zborovanje. Po zborovanju je kakih 30 članov »Hrvatske kmečke zaštite«, nezakonite organizacije dr. Mačka, napadlo z golim kamenjem šest kmetov v Levem Dubrovcu. Enemu kmetu so zlomili rebro, dva pa laže ranili. Vsi so pristali HSS, napadeni pa so bili zato, ker so bili v zvezah s kmetom Stjepanom Stajcerjem, ki je pristal JRZ. Isti napadalcu so takoj nato z noži in kamenji napadli tudi samega Stajcerja, ki se je komaj rešil z begom. Oblasti so proti napadalcem uvedle zakoniti postopek.

Glavno geslo prihajajočih volitev

Na nekem shodu JRZ v Beogradu je govoril bivši minister Djura Janković, eden najvplivnejših voditeljev JRZ, o bližajočih se volitvah in je med drugim rekel: »Na volitve gremo z jasnostjo sončne svetlobe: narodno in državno edinstvo ter nedeljiva Jugoslavija! Vidite, da se bodo volitve vodile za obrambo tega edinstva in te nedeljivosti.«

Svojevrsen očitek

Glavno glasilo JRZ »Samouprava« se norčuje iz glasil dr. Mačka, da toliko ponatiskujejo »Samoupravce«. Pri tem ironično ugotavlja, da so pa »ustavili objavljane govore svojih pravkov na shodi.«

Enako trditve najdemo tudi v »Glasniku JRZ« za savsko banovino. Ta potem še ugotavlja, da je »v drugih državah običaj, da opozicija kritizira delo vlade. Medtem pa naša opozicija o delu vlade ne govori prav nič.«

Zboljšanje položaja naše manjšine na Madžarskem

Bunjevsko glasilo JRZ »Neven« iz Subotice razpravlja o položaju jugoslovenske narodne manjšine na Madžarskem in pravi:

»Naša vlada je ob sklepanju sporazuma na Bledu poskrbela, da se bodo mogli odšle Bunjevci, Srbi in Slovenci na Madžarskem nacionalno in kulturno razvijati. Mi smo torej storili svoje! Sedaj naj naši bratje Bunjevci, Srbi in Slovenci stopijo v akcijo ter naj začno izdajati liste in koledarje, snovati svoje čitalnice in diletantska društva. Naj zahtevajo bunjevski in srbski prouk, v njih, v katere pošiljajo svoje otroke. Ako bodo zahtevali, bodo dobili!«

Vsa naša javnost bo z zadoščenjem vzela na znanje poročila, ki bodo potrdila, da so se te lepe napovedi obistninile.

Ugotovitev glasila JRZ

»Glasnik JRZ za savsko banovino« očitno Zdrženi opoziciji, da se lovi za fantomsko mesto da bi se brigala za zboljšanje gospodarskega položaja lista. Med drugim pravi:

»Zanje je važnejše vprašanje, ali so Srbi, Hrvati in Slovenci trije posebni narodi, ali samo tri plemena enega, jugoslovenskega naroda. Pozabljajo pri tem, da trdijo nekaj, kar v stoletjih še nikomur ni padlo na misel, da bi trdili.«

Velik požar v Beogradu

Beograd, 20. sept. p. Danes je nastal požar v tvornici tekstilnih izdelkov in nogavice Domovinska industrija, d. d. v Karmekalanski ulici. Ogenj se je naglo širil, vendar se je gasilec posrečilo, da so ga omejili. Škoda je precejšnja.

Mussolini v Gorici in v Vidmu

Gorica, 20. sept. i. Italijanski ministrski predsednik Mussolini je bil danes dopoldne v Gorici. Pripeljal se je preko Jamelj in Sv. Mihaela, Zagraja in Gradiške. Na trgu pred stolno cerkvijo ga je sprejela velika množica ljudi. Mussolini jo je kratko nagovoril. Rekel je, naj ne pričakujejo od njega kakšnega političnega govora, kakor ga je imel v Trstu. Tedaj je govoril jasno in ne gre, da bi tekli za onimi, ki se simulirajo neme, da ne bi ničesar čuli. Na obzorju se že jasni. Toda mi fašisti nismo bili nikoli za prevelik optimizem. Zato moramo počakati, da pade zastor za zadnjim aktom drame. Mislim, da povem vsem misli, če pravim, da bi kljubovali vsem viharjem, ko bi prišlo do prave drame.«

V mestu si je Mussolini ogledal vojaški muzej in grad. Nato je z avtomobilom krenil po Soški dolini do Doblarjev, kjer je položil temeljni kamen za novo naselbino. Bil je tudi v Kobaridu, kjer je bila v njegovi prisotnosti blagoslovljena nova grobnica pri Kobaridu padlih vojakov.

Iz Kobarida se je s svojim spremstvom odpeljal preko Čedad v Videm. Tudi tam

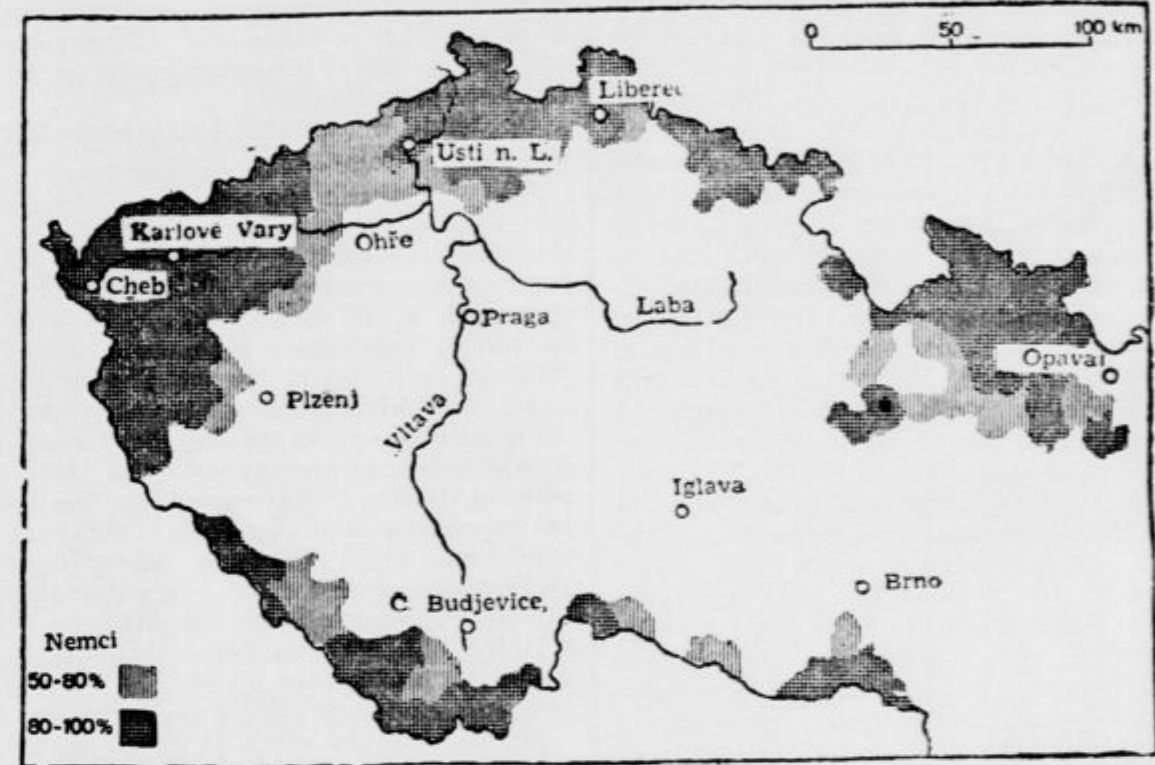
ga je čakala velika množica ljudi, zlasti iz Gornje Furlanije. Zvečer je imel Mussolini govor, v katerem je obeležil vlogo Vidma v časih pred fašističnim pohodom na Rim. Pred davnimi leti je fašizem razglasil v Vidmu svoj program. Nato je sledil pohod na Rim in nato vsa leta pohodi iz Rima. Ti pohodi še niso končani in Italije nič ne bo ustavilo.

Jutri se bo odpeljal Mussolini še v furlansko nižino, v Cervinjan, Ogled in Torre di Zulinu, novo veliko središče italijanske tekstilne industrije, odkoder se bo nato vrnil v Rim.

Zahvala za sprejem pri Planini

Ljubljana, 20. sept. AA. Danes je ban dravske banovine dr. Marko Natlačen sprejel italijanskega generalnega konzula v Ljubljani Guerinija Maraldija. Konzul Maraldi je ob tej priliki sporočil banu zahvalo Mussoliniju in grofa Ciana za lep sprejem, ki je bil pripravljen Mussoliniju na naši meji pri Planini.

Nemške manjšine na Češkem in Moravskem

Še vedno ni znano ničesar zanesljivega in točnega o tem, kaj sedaj zahteva Anglija in Francija od Češkoslovaške. Vsa poročila pa se strinjajo v tem, da zahtevata odstop pretežno nemških obmejnih pokrajin Nemčiji. Nekateri vesti pravijo, naj bi se priključili k Nemčiji okrajji, kjer je več ko 80% Nemcev, druge pa postavljajo to mejo na 70%. Z našega zemljevida so razvidne pokrajine na Češkem in Moravskem, v katerih živi polovica ali več Nemcev. Zemljevid je posnet po »Neue Zürcher Zeitung«.

Preokret na zapadu v švicarski luči

Preokret v Angliji in Franciji je izzval po vsem svetu ogromno pozornost. Nič čudnega ni, da ga z napetostjo in skrbjo zasledujejo zlasti v Švici, saj je tudi varnost meje njihove domovine zjamčena v glavnem po obeh zapadnih veselih. Pri tem so Švicarji, zvesti svojim tradicijam, ostali dosledno nevtralni in se trudijo biti čim bolj objektivni. Švicarska poročila in mnenja so zato tehtna in tudi za našo javnost zanimiva.

Berlinski poročevalec znane »Neue Zürcher Zeitung« osvetljuje v nedeljski številki v daljšem dopisu poglede nemških krogov in piše med drugim: »Diplomat in človek z ulice sta že doumela položaj. Od Anglije ne pričakuje več ničesar v Nemčiji posebnih težkoč v tem, kar se tu na splošno imenuje kot »normalni« razplet sudetskega problema. Chamberlain se je v Berchtesgaden prepračil, da Hitler vztraja pri svojem nürnberskem stališču in da je potemtakem mogoč razgovor samo o tem, kako naj se njegove zahteve uresničijo, ne pa o tem, kaj naj se uresniči. Chamjo, ne pa o tem, kaj naj se uresniči. Chamjo, ne pa o tem, kaj naj se uresniči. Chamjo, ne pa o tem, kaj naj se uresniči.«

Ribbentrop, ki so ga nekateri v Londonu označevali za zunanjeopolitičnega diletanta, je navsezadnje pokazal izredno sposobnost v ocenjevanju slabosti angleške politike in Machiavelli, ako bi še živel, bi nemškega zunanega ministra najbrž ocenil za velikega genija. Po naukih zadnjih dni se tudi politika polkovnika Becka kaže v drugačni luči.

Ni si težko predstavljati, kakšno mora biti te dni razpoloženje Čehov, ki so svojo politiko zgradili na zaupanju zaveznikov, na načelu kolektivne varnosti in solidarnosti demokracij. Ob morebitnem napadu na Francijo bi se Češkoslovaška niti trenutno ne obotavljala in bi takoj nastopila s svojo armado, da bi izpolnila svoje zavezniške obveznosti. Sedaj pa, ko je Češkoslovaška pred nevihto, se Francija nagiblje k iskanju vseh mogočih izhodov, da bi se zadeva mirno uredila in da bi Čehi popustili...

Nagli tempo diplomatskih akcij ne dopušča, da bi sleherni opazovalec spoznal in doumel tudevite dogodke. Proti koncu preteklega tedna sta bili Anglija in Francija še mnenja, da je karlovski program preveč daljnosežen in da je dr. Beneš storil dovolj, ako je sprejel glavni del tega programa. Zadoščeval je grom iz Nürnberga, pa sta bili obe zapadni veseli že vrzenci iz ravnotežja. Sedaj se v Pragi spet začneja pritiski, katerega namen je pridobitev češkoslovaške vlade za razkasanje ozemlja, ki je več ko tisoč let tvorilo politično enoto in je kot takšno ostalo tudi pod Habsburžani, ki so v deželah češke krone vladali kot kralji Češke. Politika zapadnih veseli pa se je sprijaznila s tem, da prizna tretjemu rajhu na priključitvi Avstriji še drugi...

zalogaj iz dediščine bivšega habsburškega cesarstva.

Pariski poročevalec enako uglednega švicarskega lista »Basler Nachrichten« po-

roča istega dne: »Trenutno zanimanje javnosti je posvečeno stališču Londona in Pariza napram Hitlerjevemu zahtevu, ne glede na to, kakšne so te zahteve. Doselej je francoska vlada zastopala stališče, da mora Francija brezpogojno vztrajati pri zahtevi o nedotakljivosti in neodvisnosti Češkoslovaške. To stališče je pobijal samo del francoskih listov. Najodločnejši nasprotnik vladnega stališča je bil zlasti Flandin, ki pa ga je pobijal del njegovih lastnih pristašev. Desnica ni bda v zunanjeopolitičnih vprašanj iz mnogih razlogov nikdar povsem edina. Pomembnejše pa je, da tudi levica ni kazala vselej povsem enotnih pogledov, saj se je v zadnjem času močno približala zagovornikom plebscista celo radikalni »Oeuvre«. Najbolj pomembne pa se opazovalec pariskega razpoloženja zde izjave samega zunanega ministra Bonnetta, iz katerih izhaja, da Francija zagovarja sleherni pravni načrt, ki lahko prepreči izbruh sovražnosti. Utegnila bi iti v svojih žrnecijah zelo daleč, dalje kakor bi to bilo Hubo praški vlad.«

Mednarodna železniška konferenca v Splitu

Split, 20. sept. o. V trgovinski in industrijski zbornici je te dni zasedala komisija mednarodne železniške unije. Sodelovali so delegati Jugoslavije, Francije, Belgije, Švedske, Švice, Angije, Madžarske, Italije in Nemčije. Konferenco je vodil ravnatelj prometnega oddelka nemške generalne železniške direkcije dr. Scholl. Komisija je pripravila načrt, po katerem naj bi se na novo določile tarife za mednarodni potniški in blagovni promet.

Nemški gospodarski minister v Dalmaciji

Split, 20. sept. o. V Split je prišel danes nemški minister za narodno gospodarstvo Walter Funk. Na postaji so ga sprejeli zastopniki trgovinskega ministrstva in Jadranske plovidbe ter generalni tajnik nemškega poselnštva v Beogradu Stein. S parnikom »Prestolonaslednik Peter« so se kmalu po svojem prihodu odpeljali dalje v Dubrovnik, kjer bo ostal nekaj dni. V Split se vrne koncem meseca. Od tod namerava v Ankaro, kamor ga je povabila turška vlada.

Šolski nadzornik za Kočevje

Beograd, 20. sept. p. Z odlokom ministra prosvete je bil učitelj Drago Vončina iz Dolenje vasi, srez Kočevje, imenovan za sreskega šolskega nadzornika v Kočevju.

Stavka gradbenega delavstva v Franciji

Pariz, 20. sept. AA. (Havas). Delovno ministrstvo razglasa, da v nasprotju z informacijami nekih listov število stavkajočih gradbenih delavcev ne dosega 50% celotnega delavstva te stroke. Samo v pariskem okrožju dela v tej stroki okoli 75.000 delavcev.

Vremenska napoved

Zagrebška: Stalno, nekoliko višje temperature, pozneje oblačno. Dunajska: Porast oblačnosti, nekoliko hladneje.

Naši kraji in ljudje

Gospa Maistrova bo danes pokopana
Prevoz z avtofurgonom v Maribor — Množice ob krsti

Ljubljana, 20. septembra
Danes ob 9.45 so z avtofurgonom prepe-
ljali truplo ge. Marije Maistrove iz Ljub-

ljane v Maribor. K slovesu od pokojne gospe se je poleg njenih sinov in najožjega sorodstva zbralo lepo število narodnih dom, ki so v pokojnici izgubile dragoceno sodelavko. Krsto so blagoslovili duhovniki šentpeterske župnije, glavne pogrebne svečanosti pa se bodo vršile v Mariboru.

Maribor, 20. septembra

Dopoldne so pripeljali v Maribor zemske ostanke nepozabne gospe Marije Maistrove. Zdal leži v kapeli na mestnem pokopališču na Pobrežju na mrtvaškem odru sredi zelenja in svežih rož, ki jih je v svojem življenju silno ljubila. Vse dopoldne so jo množice hitele kropiti. Posebno mariborsko narodno ženstvo ob petih spremil blago pokojnico na njeni poslednji poti iz kapele do groba, kjer bo počivala ob strani svojega soproga.

V Mariboru vise črne zastave s poslopja Maistrove hiše, z magistrata in ostalih občinskih poslopj in s Posojilnice v Narodnem domu.

Bogastvo naše zemlje odkrivajo

Stara in nova najdišča rudnin na Dolenjskem

Mokronog, 20. septembra
Naša država je bogata na zemeljskih zakladih in v tem se odlikuje tudi naša ožja domovina. Poleg mnogih premoškopov, ki so v obratu, je razvita železarska industrija; na več krajih pa so slednjo čustili zaradi slabih prometnih razmer, ko niso več bili kos industriji v prometnejših krajih ter jih je ubila konkurenca.

Pred davnimi leti je bil v obratu svinčeni rudnik blizu Trzica pri Mokronogu na Dolenjskem, ki pa je tudi prenehal zaradi prometnih težav, dasi so to velike množine svinčene in tudi drugih rud. Ker je v gradnji nova železniška proga št. Janž-Sevnica, in bo s tem odprta proga proti Zagrebu in Ljubljani, so dani vsi pogoji, da se prično zopet izkoriščati bogata ležišča rudnin.

Že lani je komisija iz Mežice pod vodstvom mineraloga univ. prof. Janeza Žurke preiskovala rudnike okoli št. Janža, Trzica in Trebelnega. V zadnjem času se preiskava rudnin nadaljuje. Ugotovljeno je, da se v teh krajih nahajajo bogate množine cinka, cina, železa, bakra, pa tudi cinobra in srebra. Zato bi bila velika škoda, če bi vse te rudnine ostale neizrabljene v zemlji. Drugi narodi bi že davno znali uporabiti zaklade svoje zemlje in jih izkoriščati, mi pa čakamo, da pridejo tuji, da se okoristijo z našo zemljo. Upajmo, da bo nova železnica, ki bo odprla tudi temu do sedaj zapuščenemu delu lepe Dolenjske pot v svet, našla upoštevanje zemeljskih zakladov in da bo pripomogla k otvoritvi rudnikov.

Da ne bo gladi v čebelnjakih

Po ajdovi paši so čebelarji razočarani

Novo mesto, 20. septembra
Čebelarstvo se je na Dolenjskem v zadnjih letih razveseljivo razvilo. Zastarele kranjske panje so nadomestili moderni in za naše razmere najpriporočljivejši žnidarševci panji, ki so praveči naše čebelarje na čebelarjenje na med in v splošnem odpravili nečloveško žvepljenje marljivih čebel.

Letošnje leto je bilo za čebelarstvo zelo ugodno, dasi v hladni pomladi ni bilo pričakovati dobre čebelarke letne. Toplo in sušno poletje je bilo povzročilo, da se je natrkal zelo veliko čebelnjakov in zlasti hojčev medu. Ker hojčev med ni priporočljiv za prezimljanje čebel, so čebelarji ves hojčev med iztrčali v upanju, da bo

ajdov med zopet napolnil panje in oskrbel poleg čebelarjem odvisnega medu še zadostno množino medu za zimsko prehrano čebel. Toda jesensko deževje in hlad sta prekrizala up čebelarjev. Mnogi čebelarji, ki so pejali svoje čebele na ajdovo pašo, vajoj domov malodane prazne panje, ki jih bo potrebno napiti za zimo.

Najprimernejše za zimo je pisanje s sladkorjem. Pitalni sladkor je običajno dala čebelarjem na razpolago država preko čebelarkega društva, in sicer mešan sladkor po nizki ceni. Nujno bo potrebno, da država tudi letos priskoči čebelarjem s trošarine prostim sladkorjem na pomoč, ker se sicer utegne zgoditi, da bo pozimi mnogo, mnogo čebelnih družin pomrlo od lakote.

Trdnjava zoper jetiko v šaleški dolini

V nedeljo so v Pesjem otvorili lepo urejen dispanzer

Šoštanj, 20. septembra
V šaleški dolini smo pričeli teden Rdečega križa s pomembno svečanostjo. V Pesjem, v priklupni vasi sredi doline, ki se stalno razvija, smo na Lilijskem griču otvorili protituberkulozni dispanzer za območje šoštanjkega sodnega okraja. To je že 16. dispanzer v Sloveniji. Ker se šaleška dolina vedno bolj industrializira in sporedno s tem raste jetika, je pač umljivo, da je bila svečanost res praznik vsega šaleškega prebivalstva. Veliko naporov je bilo vloženih v to ustanovo. Če kdaj, so bili tu na delu najsišji sloji prebivalstva. Levji delež pripada krajevemu odboru velenjskega Rdečega križa, zasluge pa imajo tudi ostala društva in posamezniki.

Protituberkulozni dispanzer je bil v šaleški dolini res že skrajno potreben. Po neki poluradni statistiki je sicer ugotovljeno, da spada slovenjgraški srez med najmanj

jetične v Sloveniji. Toda ta statistika omeja samo bolnike, včlanjene pri OUZD. Ne pove pa, da je to samo četrtina ali še manj vseh jetičnih bolnikov. Ne omenja, da se socialni standard šaleške doline slabša, da se križjo meze in da pada barometer narodnega zdravja. V razvirnih razmerah ima jetika ugodno torišče. Dispanzer bo služil ugotavljanju te bolezni in raziskavanju vzrokov; v mnogih primerih bo lahko zajel njen razmah. Bolnikom bo pomagal tudi socialno in gnotno.

Dispanzer je nameščen v bolnišnici Bratovske skladišnice na Lilijskem griču. Prostore je dala brezplačno na razpolago Bratovska skladišnica, uredila pa jih je direktorica velenjskega državnega rudnika, ki bo dajala tudi brezplačno kurjavo in razsvetljavo. Poleg čakalnice je sprejemnica, ordinacijska soba in soba za rentgenološke preglede. Ordinacije bodo zaenkrat ob četrt-

kih popoldne. Vodil jih bo zdravnik dr. Ivič, posle zaščitne sestre pa bo opravljala gđena Marija Rojkova.

Otvoritev je bila deležna lepega obiska. Po sprejemu na postaji so se gostje podali na grič, ki je bil v cvetju in zelenju. Predsednik RK Simon Blatnik je pozdravil predstavnike in se topla zahvalil vsem, ki so omogočili ustanovo. V imenu banske uprave je dispanzer otvoril primarij z Golnika dr. Neubauer. Obrede je opravil šaleški župnik Weis. Direktor Higienkega zavoda iz Ljubljane dr. Pirc je poudaril, da mora postati dispanzer prava trdnjava proti jetiki. Nato so govorili še: dr. Rebernik, šef Zdravstvenega doma v Celju, tajnik banovinskega odbora RK v Ljubljani g. Skalar, ravnatelj OUZD dr. Joža Bohinje, domači zdravnik dr. Kolšek in zastopnik glavne bratovske skladišnice g. Dular iz Ljubljane. Neka deklica je deklarirala prigodno »Rdeči križ«, ki jo je spesnil Tone Kurnik in je izročila dr. Piru sopek rož. Po otvoritvi je bil na vrtu Rudarskega doma koncert rudarske godbe, združen s proslavo Rdečega križa.

Ljubljana obišče

našo severno mejo

Dne 2. oktobra bo Društvo prijateljev Slovenskih gor v Ljubljani privedlo izlet s posebnim vlakom v Ljutomer.

Slovenske gorice nas vabijo s svojo mirno lepoto, s svojimi vinogradi, grički, gozdovi, polji in gaj, ki so navdušili še vsakega obiskovalca. Hočemo nam pokazati živ izrez iz svojega narodnega življenja: pokazati hočemo svoje poročne običaje — prelepe gostovanje.

Domačini bodo sami izvajali prelepe gostovanje z različnimi narodnimi običaji, ki so z njim v zvezi. Prireditelj bo zelo privlačna za vsakega obiskovalca kdor se za-

Jesenska pesem orjaškega klopoteca

nima za lepe narodne običaje, ki jih je treba ohraniti in ki naj jih spozna tudi širše občinstvo. Udeleženci izleta bodo lahko sodelovali v gostovanju kot gostje. Po gostovanju bodo izleti v bližnjo Ljutomersko okolico, zlasti na Jeruzalem, Ivanjke, Slatino Radence, Malo Nedeljo, pa tudi v Gornjo Radgono in Mursko Soboto.

Po gostovanju bo v Ljutomeru samem trgatve in bodo imeli udeleženci izleta najlepšo priliko za nakup grozdja. Izlet obeta torej vsestranski užitek.

Izlet naj pokaže prebivalcem krajev ob naši severni meji, da jih ne pozablamo in da stoji Ljubljana, vsa Slovenija in vsa država za njimi, ker se zavedamo velike važnosti teh krajev in njihovih narodnih običajev.

Zato upamo, da se bo ljubljansko občinstvo odzvalo vabilu v čim večjem številu in da bo dne 2. oktobra pohitelo v Ljutomer in Slovenske gorice. Opozorite na izlet znanec in prijatelj! Natančnejši spored bo še objavljen.

Zjutraj
za lepoto —

Zvečer
za zdravje!

Zato zjutraj, zlasti pa zvečer
KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

Uspešno delo sokolstva na Gorenjskem

Vsi izleti, nastopi in proslave so se lepo obnesli

Jesenice, 20. septembra.

Doba letošnjih javnih nastopov in manifestacij je v glavnem za nami. Sokolsko gibanje je bilo zadnje mesece na Gorenjskem sila živahno. Skoraj vse prireditve so v vsakem pogledu zelo lepo uspele in pokazale veliko sokolsko notranjo silo, ki je sprilo izrednih razmer zavzela močan polt.

V lepem spominu nam ostane veličastni župni zlet v Radovljici, kjer so sokolski bataljoni z množico naroda manifestirali za krepko Jugoslavijo. Javna telodvaba na velikem, s sadnim drevjem obkroženem Triplatomem travniku je pokazala vsestranski napredek vseh oddelkov. Med nastopajočimi smo opazili v vrstah članstva in naraščajočo izvrstno mlade moči, ki bodo lahko v bližnji bodočnosti z lepimi uspehi tekmovali pri najtežjih telovadnih tekmah doma in v tujini. Župni zlet je

pokazal poleg vzorne discipline nastopajočih tudi veliko zrelost župnega načelnika in strokovnega odbora, kajti vsa velika prireditve je potekala točno po načrtu, brez čakanja in trenja.

Gorenjsko sokolstvo je tudi v drugih krajih posteno proslavilo 20letnico Jugoslavije. Zelo lepi so bili nastopi v Kranju, Trzinu, na Jesenicah, Gorenji vasi — Poljanah, ob razviti članskega prapora v Gorjah, dalje v Stražišču in drugod. Ena najlepših letošnjih sokolskih prireditev pa je bila slavnostna otvoritev sokolskega doma Viteškoga kraja v Žirovnici. Pri vseh prireditvah se je opazil močan porast članstva v slavnostnih krojih. Vse sokolske prireditve so bile izredno lepo obiskane, osebno v Radovljici, v Gorjah, Stražišču, Gorenji vasi in Žirovnici se je kar tr. lo naroda, ki je ramé ob ramenu s sokolskimi vrstami in odredi vojske manifestiral za domovino.

Neznatna rana je povzročila smrt

Zastrupljenju z žebliem je podlegel vzoren oče

Gradec pri Litiji, 20. septembra

V nedeljo smo ob veliki udeležbi občinstva položili v prerani grob 49letnega železniškega uslužbenca in posestnika g. Jožeta Eltrina iz Gradca pri Litiji. Pokojnik je bil zaposlen na trboveljski železniški postaji. Pri lepljenju listov na vagone si je ranil desnico ob zarjavelem žebliju. Roka je opral z vodo, naker se za ranico ni dosti brigal, čeprav ga je jela bolj in bolj skeleti. Naslednji dan je šel k železniškemu zdravniku, ki pa še ni mogel ugotoviti zastrupljenja ali posebne nevarnosti.

Toda Jože Eltrin je po prihodu domov čutil hujše bolečine. In ker so te le naraščale, je šel ponovno k zdravniku. Pomoč žal ni bila več uspešna. Naslednji dan je šla njegova žena k zdravniku in mu tožila, da ima mož najbrž desnico zastrupljeno, ker roka oteka in so bolečine vedno hujše. Zdar je bilo zastrupljenje očitno in je zdravnik odredil takojšnji prevoz v ljub-

ljansko bolnišnico. Žal je bilo že zamujeno. Ubogi Eltrin je naslednji dan podlegel. Smrt ga je rešila trpljenja, čeprav bi bil krepki mož sicer lahko še dolgo ohranjen svoji družini.

Pokojnik je bil skrben oče treh otrok, ljubljani soproga, dober in varčen gospodar. Ravnokar si je bil zgradil svoj novi dom v Gradcu, da bi tam pričakal pokojnino in užival mirno jesen življenja. Na žalost je kruta usoda nepričakovano posegla vmes in se je moral bridko ločiti od svojcev, ki jih je tako srčno ljubil. Tudi stanovski tovariši z žalostjo pogrešajo svojega najboljšega, odkritega tovariša, vestnega uslužbenca. Na njegovi zadnji poti ga je spremljala množica ljudstva iz zasavskih krajev. Pred hišo žalosti mu je spregovoril v slovo neki njegov tovariš. Nato se je pomikal spreved z železničarsko godbo »Sloga« iz Trbovelj na litijsko pokopališče.

Roparski napadalec Bakše prijet

Policija poizveduje naokrog o njegovih grehih

Ljubljana, 20. septembra

Našim čitateljem utegne biti še v živem spominu izredno drzni roparski napad, ki sta ga proti koncu julija izvršila na Šmartinski cesti dva neznanca na krošnjarja Nikolo Makarja iz Baslovič pri Metliki. Makar je takrat proti večeru prišel do Šventnerjeve gostilne na tej cesti, in ko je nekaj malega povečerjal, se je pozanimal, ali bi mogel dobiti prenočišče. Gostilničar mu je odvrnil, da nima sobe na razpolago, naker je Makar odšel. A komaj je bil na cesti, sta prišla za njim dva človeka, ki sta malo po preji od sosednje mize v gostilni poslušala njegov razgovor, in se mu ponudila, da ga povedeta do neke druge gostilne, kjer bo prenočišče dobil. Makar je neznanecma verjel, a komaj so storili nekaj korakov v smeri proti Šmartnemu, sta tuja na lepem navalila nanj in ga pobila na tla. Iztrgala sta mu listino, v kateri je imel ves izkupiček dneva, okrog 5.700 din, razen tega mu so odvzela še dva kosa manufakturnega blaga in pobegnili v noč. Makar se je pobral in poiskal najbližjega stražnika, da je policija se tisti večer napravila za roparje in pravecati pogon. A vse zasledovanje je ostalo zaman.

V nedeljo pa so v neki gostilni v Trebnjem na Dolenjskem postali ljudje pozorni

na mlajšega postopača, ki je popival v družbi neke ženske. Opozorili so orožnike nanj, in ko je mož zvečer stopil na cesto, je pristopil k njemu orožnik in ga povabil s seboj na postajo. Tam so v njem spoznali Ivana Bakšeta iz Šmalčice vasi pri St. Jerneju na Dolenjskem, ki ga oblastva že delj časa iščejo zaradi raznih virov in tatvin, pa tudi zaradi udeležbe pri napadu na Makarja. Po ropu na Šmartinski cesti je policija s pomočjo orožniških postaj na deželi uvedla skrbno poizvedovanje za obema storilcema. Sled je vodila najprej na Štajersko, in že v začetku avgusta so nekje v okolici Maribora iztaknili prvega izmed obeh pajačev, nekega Maksa Koglerja, ki je nato izdal tovariša Bakšeta. Kakor so kazala vsa znamenja, se je Bakše najprej umaknil za nekaj časa na Hrvaško, potem se je klatil po Dolenjskem, mimogrede pa se je oglašil tudi v Ljubljani. Tu se je seznanil z žensko, s katero je potem odšel na Dolenjsko in veselačil okrog Trebnjega. Z njegovo aretacijo bodo prišle najbrž še druge zanimivosti na dan.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Dr. Robert Kukovec, Zagreb:

Suomi, dežela bodoče olimpiade

Pot v Finsko me je vodila preko Nemčije na otok Rügen, do Sassnitz. Tu smo morali prestopiti v trajekt in po štiriurni vožnji smo se približali Trilleborgu, pr. temu mestu na Švedskem in Skandinaviji. V udobnem vozu tretjega razreda, ki ima v Evropi samo še konkurenta v naših novih vozovih za mednarodni promet, smo z električnim vlakom prevozili v 7 urah 600 km dolgo progo do Stockholma, glavne mesta Švedske. Da smo v severni prirodi, nam že temperatura jasno pokaže. Bilo je v polnem poletju, pa me je vendar malo zeblo. Neskončni gozdovi, na jugu se mnoga obdelana polja, jezera in v to pokrajino posajene lesene hiše, ki so skoraj vse rdeče pobarvane.

Kakšno nasprotje proti Nemčiji iz katere prihajam! Tam vsak pedenji zemlje izrabljen do skrajnosti, velika mesta, ne prestanje naselbine, ogromne tovarne, gradnja novih cest, železniških prog in neprestani transporti vojaških enot. In tu blazen mir, priroda sama sebi prpuščena, da uživa svojo svobodo. Prostora še za nešteto druge ljudi. Prešel sem v Skandinavijo, v deželo, kjer je brezposelnost nepoznana, kjer delavec nosi črn trd klobuk in se vozi v lastnem avtomobilu. Sem v deželi, ki uživa dandanes najvišji standard življenja. Kratek obisk jedilnega voza mi je to kmalu dokazal. Sam jedilni voz je razkošno opremljen in razdeljen v jedilni

in kadilni salon. Naročim zajtrk in kmalu zagledam na čistem prtu pred seboj najmanj šest kročnikov z najrazličnejšimi ribami, jajci, hladnimi narezki, solatami in siri. Ko sem z največjim junaštvom popopravlil svoj delež, sem se dobil kavo s slaščicami, kar so nam servirali v kadilnem salonu. Ni čuda, da sem potreboval za ta zajtrk poldrugo uro. Še bolj me je v mojem mišljenju o visokem standardu kmalu nato podprl nosač v Stockholmu, ki je za dva kovečka računal »samo« 20 dinarjev.

Proti večeru je naš parnik dvignil sidra in se usmeril proti Finski. Bil je jasen, lep večer. Stockholm, kralj severa, je hotel pokazati vse svoje lepote v najlepši luči. Mesto, ki je večnoma moderno grajeno, leži na obalah morja in jezera Mälara, ki je ravno tu spojeno z morjem, ter na mnogih otokih. Vsi ti otoki so med seboj povezani s 17 mostovi, ki spadajo med najlepše in največje v Evropi. Ladja vozi po morju, ki bolj sliči jezeru kajti široko je samo 200 do 300 m. Na bregovih same krasne hiše, vile, hoteli vsi obdani z zelenjem, prekrasnimi vrtovi in malimi šumicami. V ozadju silhueta Stockholma s kraljevskim gradom, mnogimi zvoni in nepregledno vrsto hiš polmilijskega mesta. Čim bolj se oddaljujemo od pristanišča, tem redkeje so hiše, tem večji so gozdovi, tem bolj se širi morje. Toda šele po štiriurni vožnji se približujemo odprte-

mu morju. Ob 21. uri je sonce še visoko na obzorju.

Drugo jutro spet slična slika. Že dve uri pred finsko obalo se začne vrsta otokov, pokritih z lepimi poletnimi hišicami meščanov, ki poletje preživijo izven mesta ter se večnoma z motornimi čolni vozi na svoje delo v mesto. Ob osemh smo v Turku, drugem največjem mestu Finske. Tukaj je velja zahodno-evropski čas in brž pomaknemo kazalce za celo uro naprej. S prvim vlakom odrinemo proti glavni mestu Helsinkim. Takoj opazim dve posebnosti. V bizzovskih se sedeži numerirani in se lahko vozi samo določeno šte. vilo potnikov. Še zanimivejša pa je, da kurijo stroje z dirkami. Praktični Finci! Namersto da bi uvažali drag premog, rajši izkoristijo lastno ceneno kurjavo. Po vsem spoznamo, da smo na severu. Okna na vozovih so dvojna in samo majhen gonilni del se da odpreti, da se voz prezrači. Tu mora biti pozimi res hudo mraz!

Ob 23.30 smo v Helsinkih in še je svetlo kakor podnevi. Kolodvor je popolnoma nujen, zgrajen v jako masivni, moderni arhitektoniki. Kar takoj opazim, je veliko število udobnih avtobusov, ki vežejo okolico in periferijo mesta s središčem. V popolnoma tujem svetu sem. Ljudje govorijo jezik, ki nima z nobenim drugim evropskim jezikom znatnejše sličnosti. Še zdalej vidim, v kakem srečnem položaju sem. Povabljen sem namreč pri tajniku finskega konzulata v Zagrebu, pri gosp. dr. Markkulu, oba sva tudi do sem skupaj potovala. On me vodi do nekega bližnjega avtobusa, par besedi s šoferjem in kmalu smo na poti do prijateljevega doma.

Brž smo izven mesta. Avtobus divja s prav neverjetno brzino po krasnih cestah. Čudim se, kako redko se ustavi. Toda kmalu rešim uganko. Avto se samo ustavi, ako vidi potnika na cesti, ki da šoferju znak, ali pa če potnik v avtobusu pozvo. ni na zvonec, ki je poleg vsakega sedeža. Tudi plačevanje je zelo enostavno urejeno. Lisikov ni. Pač pa vsak potnik da šoferju kadar izstopi, vsoto, ki jo šofer da v svojo torbico. Nihče ne kotrohra potnika, nihče šoferja. Na Finskem smo!

Ob 24. uri stojimo pred ljubko hišo, kjer nas stari mojega prijatelja nad vse prijazno pozdravijo in želijo dobrodoščilo. Čeravno ne razumem niti besede, vendar berem z njihovih ust in lic radost, da je gost stopil v njihovo hišo. Gostoljubnost je namreč na Finskem neomejena. Kdor je pri Fincih v gosteh, temu je dobro. Ob enih ponoči ležemo spat. In sladki mir je edino motilo svetlobe, ki se na Finskem v poletju nikoli popolnoma ne umakne temi.

Helsinki je mesto tovarno s približno 300.000 prebivalci, popolnoma moderno grajeno, s krasnim položajem ob morju. Ta položaj je mogoče oceniti šele, kadar človek gleda na Helsinki z višine ali pa če se pripelje vanj po morju. Mesto je grajeno na polotoku ter je z moriske strani obdano z verigo otokov, ki tvorijo naravno trdnjavo. Rusi, pred njimi pa tudi že Švedi, so izkoristili ta položaj. Utrdili so otoke in tako napravili iz mesta nezavzetno trdnjavo. Sam sem imel srečo, da si pogledam Suomenlinna, otok, katerega so Rusi pred vojno močno utrli. Dandanes je del te trdnjave preobrajen v

vojaški muzej. Nestrokovnjak si niti predstavlja ne more labirinta podzemnih hodnikov, kazemat in pa močnih oporišč velikih topov, ki še danes tu stojijo in spominjajo na pretekla časa. Kljub izvrstni utrditvi je otok izgubil na strateški važnosti zaradi dandanašnjih dalekometnih topov. Zaradi njih in zaradi letalstva so morali Finci prenesti svojo obrambno črto dalje ven od otoka.

Helsinki so se šele po letu 1809 razvili. Takrat so namreč Rusi premostili prestopnico iz Turkuja v Helsinki, da bi jim bila bliže. Helsinki sam ima tri velike luke, v katerih se razvija močno živahen tovarni in potniški promet. Na ta način tudi tukaj morje da mestnemu življenju svoje posebno obeležje. Ker so v prestolnici države zbrana tudi vsa ministrstva, visoki uradi, turja poslanstva, univerza in druge visoke škole, je življenje zelo živo, nikakor pa ne šumno. Že nekaj let je na Finskem avtomobilistom prepovedano dajati zvočne znake. Kljub temu so prometne nesreče zelo redke, kar je svedo samo dokaz velike discipliniranosti avtomobilistov, pešcev in pa kolesarjev, ki jih je polno. Mnogo delcih je na kolesih, v hladnih, po večini v dolgih hladnih. Tudi peš gredo tako običajno in je to popolnoma prirodna stvar, da se zanj prav nihče ne zame. Posebno obeležje dajo mestu visokoskoki, ki nosijo vsi bele kape za zaščito od tečajev, ki imajo na kapi še vrvice s kroglicami, ki jim visi ob strani. Zanimivo je, da se dajajo ne delijo po svojih družinah, nego po »narodnih«. Vsaka pokrajina za sebe predstavlja »narod«, ki tvori majh.

Domače vesti

* **Napredovanje v zdravniški službi.** V IV. skupino I. stopnje sta povisana ravnatelj Higijenskega zavoda v Ljubljani dr. Ivo Piric in višji svetnik Zdravstvenega doma v Celju dr. Jakob Rebernik. V IV. skupino II. stopnje je povisani višji svetnik pri sreskem načelstvu v Mariboru dr. Ivan Zorjan. Za zdravstvenega svetnika pri sreskem načelstvu v Konjicah v IV. skupini II. stopnje je napredoval dr. Ivo Rudolf. Za šefa oddelka splošne državne bolnišnice v Ljubljani (V. skupina) je imenovan dr. Robert Blumauer. V V. skupino je napredoval zdravstveni svetnik pri sreskem načelstvu na Krku dr. Drago Vidmar. Za šefa oddelka bolnišnice za kužne bolezni Higijenskega zavoda v Zagrebu v V. skupini je napredoval dr. Ivo Petrič. V V. skupino je napredoval primarni ljubljanske bolnišnice dr. Ljudevit Merčun, za primarni v V. skupini v Ljubljani je napredovala asistentka dr. Sabina Praprotnikova. Za svetnika pri sreskem načelstvu v Dolnji Lenavi je imenovan višji pristav dr. Darilo Lipnjak.

* **Oče slikarja Olafa Globočnika umri.** V Pragi je iznenada umrl g. Ciril Globočnik, sin znanega profesorja risanja na ljubljanski realni Franca Globočnika, ki je bil učitelj celi generaciji naših slikarjev, in oče akademskega slikarja Olafa Globočnika. Pokojnik, ki je svoj čas služboval pri zavarovalni družbi Phoenix, se je po preobratu za stalno naselil v Pragi in vstopil v državno službo. Umrl je v starosti 62 let. Ugledni družini naša iskreno sožalje!

* **Jesenski plemenski sejem rodovniške govede pingavske pasme v Ormožu.** Kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani priredi v ponedeljek 26. septembra z začetkom ob 8. uri dopoldne na sejmišču v Ormožu, srez Ptuj, plemenski sejem rodovniške govede pingavske pasme. Na ta sejem bo prignano večje število dobre plemenske živine, osobito mladih bikov od 12 do 24 mesecev starosti. Vsem cenj. interesentom je na ta način dana prilika za nabavo res dobre plemenske živine. Vse nadaljnje informacije daje Zveza selekcijskih društev za pingavsko govedo v Ormožu.

* **Dobra sadna letina v Šmartnem ob Paki.** Na prehodu Savinjske doline v šaleško dolino leži Paška kotlina. Kotlina in bregovi ob njej tvorijo občno šmartno ob Paki. Središče je vas Šmartno. Kraj je zelo mikaven. Poleti je polno tujcev. Kdor je prebil tu le nekaj dni, se rad spet vrne. Posebno kpo je v Šmartnem, ko zacvetne sadje. Kotlina s svojimi obronki je sam »svetoči raj«. Še lepše je jeseni, če se veje šibe pod težo »božjega blagoslovca«. Takrat je vesel kmetič, vesel je pa tudi trgovec, ker bo lahko dobil sadje, kakršno je malokje na svetu. Paško sadje si je pridobilo sloves že daleč naokrog. Letos je tu spet dobra sadna letina. Več ko 10 vagonov so že odpremiili zgodnjih jabolč se vč pa so jih izvozili z avtomobili. Že ves mesec se prevaža sadje. Zda se bo pričela trgovina s poznim sadjem. Poznih jabolč je posbno mnogo. Na pobudo domačega Sadjarskega in vrtnarskega društva bodo razstavili v nedeljo 25. t. m. paški sadjarji v šoli svoje sadje, da pokažejo svetu, kaj imajo. Resni kupci naj ne bi zamudili te ugodne prilike. Razstava bo imela tudi poučni namen. Ogledajo si jo lahko tudi šole. Sadej bo razstavljen v nedeljo, ponedeljek in torek.

* **Izložbo planinskih fotografij priredi v Beogradu Srbsko planinsko društvo** v okviru XIII. kongresa Zveze planinskih društev, ki bo 1. in 2. oktobra v Beogradu. Vabila so bila razposlana vsem planinskim društvom v Jugoslaviji. Rok za oddajo je bil včeraj zaključen.

* **Konec velikih potovanj po Sredozemlju.** V splitsko luko je v ponedeljek prispel naš največji potniški parobrod »Kraljica Marija« ki je zaključil letošnje krožno potovanje. Preko zime ga bodo obnovili. Letošnja krožna potovanja niso posebno uspela zaradi mednarodne napetosti.

* **V čolnisku okrog Evrope.** Na olimpiado 20 letni Jovan Vitomirov in 17 letni Miloš Petakov iz Pančeva sta sklenila, da s čolniskim odputje na olimpiado v Helsinkih. Ko sta v nedeljo na obali Tamisa razpela jadra svoje barkice »Olujec« sta se za slovo še poljubila s starši in tovariši. Skavti nato pa sta odinila na pot proti Dunaju in dalje v črno morje. Krenila bosta skozi Dardanele, potem pa jadrila ob obalah Grčije, Italije, Francije, po oceanu nazvrgor v Rokavski preliv potem pa ob obalah Anglije, Belgije, Nizozemske, Danske, Letonske, Estonske in Litve, da prispeta septembra 1940 na Finsko in se udeležita olimpiade v Helsinkih. Jovan Vitomirov je slikar, Miloš Petakov pa pavec. S seboj sta vzela za nekaj dni hrane. Jovan bo slikal in slike prodajal Miloš pa bo pel ob svoji kitari in služil denarce kot trubadur. Nekdo ju je vprašal, koliko denarja imata s seboj. Jovan se je nasmiljal: »Z denarjem lahko tudi tepci potujejo, toda brez denarja, to je umetnost!»

* **Pozor vsi založniki, samozaložniki in izdajatelji revij!** Društvo slovenskih književnikov sprjema knjige od 20. do 24. septembra v Trgovskem domu, prvo nadstropje vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Pozivamo vse prizadete, da nam svoje gradivo dostavijo čimprej.

* **Sejem v Moravčah.** Dne 22. t. m. bo v Moravčah pri Domžalah žvižgani in kramarski sejem.

Nizke cene za jesen:

VOLNENO BLAGO

ZA DAMSKE OBLEKE

130 cm širine . . . DIN 56.—

in DIN 65.—

V VSEH MODNIH BARVAH

SOUVAN

MANUFATURA MESTNI TRG 24

* **Učiteljska skupščina bo šele 6. novembra.** Kakor smo že poročali, je bila redna glavna skupščina JUU konec avgusta v Zagrebu zaradi nemirov opozicije iz Novega učiteljskega pokreta oblatovno predčasno zaključena. Nato je sklenil glavni odbor, da se bo nadaljevalo delo prekinjenega zbora na izredni skupščini, ki je bila sklicana za to nedeljo 25. t. m. prav tako v Zagreb. Vodstvo izvršnega odbora je obvestilo o svojem sklepu ministra prosvete in ga zaprosilo za dopust. Prosvetno ministrstvo ni dovolilo dopusta za septembrski termin in je obvestilo izvršni odbor, naj vloži ponovno prošnjo za kasnejši datum. Dotlej naj uredi sporne zadeve v nekaterih sreskih učiteljskih društvih in v beograjski sekciji JUU. Izvršni odbor JUU je zdaj izbral 6. november za nadaljevanje skupščine.

* **Kronično zagatenje in njegove slabe posledice,** posebno motnje v prebavi, se lahko odpravijo z davno preskušanim domačim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefovo« grenčico, ki se tudi po daljši uporabi odlično izkaže. Oni, ki so bolni na želodcu in črevesju, a pijejo »Franz-Josefovo« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom. Ogl. reg. S. št. 15. 485-35

* **Spominška svečanost za pokojnik Miho Copom.** Turistovski klub »Skala«, družnica na Jesenicah, bo v spomin svojemu ustanovnemu članu in nepozabnemu predsedniku Mihi Copu za njegov god izvedla dne 24. in 25. septembra izlet v Vrata in na škrlatico. V Aljaževi kapelici se bo v nedeljo ob 5.30 zjutraj darovala zadušnica. Nato bo skupni odhod na škrlatico, kjer bodo ob skalaškem spomeniku, križu, počastili spomin vseh pokojnih tovaršev. Vsi Skalaši in prijatelji vljudno vabljeni.

* **Enoletni učni tečaj za pisarniške moči** pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2, (prostor Dopsne trgovske šole) prične s poukom 1. oktobra. Šolnina mesečno 110 din. Vpisovanje in informacije dnevno med običajnimi uradnimi urami v pisarni zavoda.

GRETA GARBO kot kraljica srca — CHARLES BOYER kot cesar Francozov

v zgodovinskem vefilumu

Dialog v nemškem jeziku.

GROFICA WALEWSKA

KINO MATICA 21-24 — Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri!

no družabno enoto, podobno našim društvom.

Kar se tiče gradnje samega mesta, je mogoče razlikovati predvni del s širokimi ulicami in lepimi 3 do 4 nadstropnimi palačami, in povojni del, v katerem je pa skoraj preveč prevladovala ameriška treznost. Udobje je popolno in ima skoraj vsak delavec stanovanje s kopalnico in telefonom. Kljub temu zahteva oko tudi zunanjo estetično plat, na katero so pa pri gradnji novih hiš precej pozabili.

Med novimi gradnjami brž opaziti glavno pošto, ki je urejena docela kakor ameriški »business house«, in pa reprezentativni parlament. Sežidan v rdečkastem finskem mramorju s fasado ogromnih stebrov je to največja stavba svobodne Finske. Poslanci (200) imajo na razpolago svoje klubske prostore, kavarne, restavracije, kopalnice. Ženski poslanci, njih po številu okoli 20, imajo dva lepa damska salona, imenovana sinji in rdeči salon. Ogromna dvorana za seje je okrašena s kipi najboljših domačih umetnikov. Vsa poslanci imajo na svojem mestu tri elektrificirane gumba za glasovanje, prvega za »da«, drugega za »ne«, tretjega za »prazno«. Na predsednikov znak vsak poslanec pritiska na enega izmed gumbov in avtomatsko se v dveh minutah pokaže rezultat v velikih številkah nad predsedniško tribuno.

Mnogo pažnje so posvetili Finci svojim bolnišnicam, ki so za naše pojme prav razkošno zidane in opremljene. Zdravstvo počiva na popolnoma drugi podlagi, kakor pri nas. Obveznih bolnišniških blagajni ni. Večja industrijska podjetja imajo svoje zasebne bolnišnice in nudijo prostovoljnimi članovi pravico svobodne izbire zdravnika.

Bolnišnice same so jako poceni. Bolnik plača samo 21 dinarjev dnevno, preostali del 40 din doplača država ali občina.

S prijateljem sem bil nekajkrat v zunanjem ministrtvu. Posebno mi je ugajalo, da o kakik birokraciji ni govora. Kdor želi priti v ministrtvo, gre k vratarju, mu pove svoje ime in prosi za razgovor s tem in tem gospodom. V najkrajšem času je njegovi želji ustrezelo. Koliko mladih ljudi je tu na raznih vplivnih položajih, ka-

Kočevje, 7. septembra

Čas šolskih počitnic je za nami in spet se je pričelo novo šolsko leto. Znano je, da se pričetka novega šolskega leta razvesele zlasti mesta s srednjo šolo, v katerih je v počitniškem času vladalo mrtvilo, ki ga z novim šolskim letom preženejo iz kraja veseli in nasmejani dijaki. Pri nas na Kočevskem je drugače. Bolj ko v šolskih mesecih, oživi naše mesto in vse vasice po kočevski deželici v juliju in avgustu, torej v času počitnic, ki jih izrabijo zlasti dijaki in predavatelji iz rajha, ki pridno posejajo kočevsko deželico, labore, razkazujejo s praktičnimi demonstracijami v vojaškem duhu in disciplini privržene »odličke« in z besedo ter propagando utrjujejo vezi kravnega sorodstva med rajhom in zamejstvom z nemštvom, kamor prištevajo tudi kočevsko deželico.

No, pametni in razumni ljudje se po Kočevskem zaradi tega ne razburjajo, potujejovalni vplivi. Dopsi v 3. štev. »Kočevskega Slovence« so polni hvale o narodnostem delu mladih slovenskih učiteljev v najbolj izpostavljenih krajih Kočevske. Ne,

* **Dva slovenska splavarja je rešil.** Na Savi pri Zagrebu sta dva slovenska splavarja padla v vodo. Plavalca sta za splavom in sta že omagovala. Opazil ju je član društva savskih čuvarjev Branko Buinac, ki se je ravno pripravil, da se poroči z najmlajšo sestro Frana Gospodarića, znane kopalskega oskrbnika. Branko ni dolgo pomisljal, skočil je v čoln, rešil oba splavarja in ju spravil na splav, počim pa je mirno odšel po nevesto in jo odvedel v cerkev.

* **Motorni vlak v Sušak.** V ponedeljek dopoldne je prispel na Sušak prvi motorni vlak. Iz Zagreba je krenil ob 7.10 in je bil na Sušaku ob 10.30. Za vso vožnjo je potreboval 3 ure in 20 minut, ustavil se je kratko le v Karlovcu in Moravcih. Brzovlak potrebuje za to vožnjo 6 ur. Popoldne se je motorni vlak vrnil v Zagreb. Včeraj sta odpravila poskusno vožnjo od Zagreba do Sušaka dva para motornih vlakov, a danes in jutri opravi preizkušnjo motorni vlak italijanske trdelke. Uvedba motornih vlakov na tej progi bo zlasti koristna za tujski promet, kar je vožnja dolga in vodi skozi več predorov.

Dospelo je novo blago.

Oglejte si zalogo

Teokarović

Gradišče 4, nasproti Drame

* **Žrtve motornega vlaka.** Motorni vlak na progi od Zagreba do Beograda so še vedno senzacija, toda zahtevali so tudi že nekatere žrtve. Neka ženska je skočila v obup pod vlak onkraj Zagreba. Pri Vinokovcih je motorni vlak pregalil kmetovalca Luko Sokčevića, ki se je na vozu peljal čez progo. Kmetja je razmrazilo, konja sta pobegnila. Nesrečo je zakrivil udvaj, ki so ga prijeli. Pri vasi Čolubincih pa je Orientekspres pregalil kmetia Radovana Ogrizovića. Stremi prijatelji, ki so sedeli v drugem vozu, se je vračal Rade iz gozda. Znašel se je s svojim vozom na progi, ko je ravno pridiral ekspres, ki je neusmiljeno zdrobil voz in voznika.

* **Piščalko je rezljal in žile prerezal.** V vasi Mikluševcih je 13 letni Anton Kuvac s svojo sestro pasl ovce. Po pastirskem običaju si je rezljal piščalko. Nož pa se mu je zaskočil in mu prerezal žilo oodovnico nad kolonom. Rana je bila neznatna, vendar je fant izkrivljal, preden mu je mogel zdravnik ustaviti kri.

* **Žrtve divjega lovca.** Lovski čuvaj Josip Josipović je v gozdovih pri Brodu opazil zadnje case več divjih lovcov, med njimi tudi M. Miškulina iz Drenovca, katerega je imel že dolgo na plki in ga je že večkrat prijavil sodišču. Zavrnil mu je, naj se odstrani iz gozda. Trenutek nato je odjeknil strel. Miškulin je zadel Josipovića v trebuh. Lovski čuvaj je prejel kakor v eni uri izidihnil, divjega lovca pa so vlovili orožniki.

* **Krvav pretep v sarajevski pisarni.** V finančni direkciji v Sarajevu je v ponedeljek opoldne nastal polom. Ko so uradniki prihitieli v pisarno šefa mestne kontrole Miodraga Stojanovića, so našli okrvavljeno in potolčeno, blizu njega pa je stal stari proučevalec računov in invalid Mihajlo Pavlović. Preprečili so nadaljnji spopad. Pavlović, ki ima 36 let službe, bi se bil moral v ponedeljek na Stojanovićevo poveljati prenesti v drugo pisarno med same mlade uradnike. To ga je tako razkačilo, da se je v ostrem razgovoru lotil svojega šefa in ga daval in silovito obrcal. Uvede na je preiskava.

* **Opozorilo delodajalcem.** Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja vse p. n. delodajalce, da pod nobenim pogojem ne more dovoljevati ustavitve sodnih izvršb, ne da bi bili izpolnjeni zakoniti pogoji. Vsa delodajalca je dolžan pravčasno urediti svoje obveznosti. Zato urad ne more vpoštevati prošnje za ustavitev, ki so mu bile predložene neposredno pred dnem ali na dan izvršbe.

* **Večerni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani.** Kongresni trg 2, (prostor Dopsne trgovske šole). Vpisovanje in informacije dnevno med običajnimi urami, v pisarni zavoda.

* **Dopsna trgovska šola v Ljubljani.** Kongresni trg 2, vpisuje dnevno. Vsakdo, komur ni mogoče obiskovati ustege pouka, si more pridobiti s poukom doma v Dopsni trgovski šoli potrebnega znanja in izbrabe. Zato šola vsem sloyem naitopleje priporočamo. Vse informacije in prospekte daje zavod interesentom brezplačno na razpolago.

ko številne ženske, zaposlene v najrazličnejših službah! Sprevedniki v avtobusih in v tramvajih so izključno ženske, takisto so uradnice v bankah in mnogih drugih zavodih. V Helsinkih je nad 20 novinar, poročnišnice vodi profesorica.

Toliko o posebnostih, ki sem jih videl v finskih mestih. V naslednjem dopisu bom skušal podati vtise, ki sem jih dobil na deželi, kjer je še mnogo več značilnosti finske dežele kakor v mestih.

Vsa ta nepotrebna skrb za Kočevsko po počasi shlapela sama od sebe, ker slovenska narodna zavest na Kočevskem naste iz dneva v dan; in minili so časi, ko so kočevski Slovencem naklonjeni krajevni činitelji lovili slovenske duše in srca, vcepilji našim ljudem tujo govornico in potvarjali slovenska imena v tuje spakendranke. Naše nacionalne in narodno-obrambene organizacije so budno na straži in vsak pokus odtujevanja naših ljudi od našega jezika je v kalj zatrt. Da gre pri tem levji del zasluga našemu mlademu nacionalnemu učitelstvu, ki zadnji dve leti marljivo deluje na Kočevskem za našo narodno stvar, ni treba posebej poudarjati, ker priznavajo te odlike tudi ti, ki so nazorno povsem drugače orientirani kakor prav oni naši učitelji na Kočevskem, ki so bili

poslani na Kočevsko reševati naše ljudstvo pred tujimi, potujočvalnimi vplivi. Dopsi v 3. štev. »Kočevskega Slovence« so polni hvale o narodnostem delu mladih slovenskih učiteljev v najbolj izpostavljenih krajih Kočevske. Ne,

Iz Ljubljane

* **Praznik ljubljanske Metličanke.** Včeraj je potekal pri Habjanovih na Bregu očiak Abraham in je krepko stisnil roko gospej Zdravki. Takoj za očakom se je zvrstila vsa družina, prijatelji in znanci, med najmlajšimi čestitci pa je bila vnučnica Metka. Gospej Zdravki so poželeli še enkrat toliko let, kar je čvrsta gospa vzela skoraj s pomilovanjem in žalostjo na znanje. Tako krepka korenina, kakršna je naša Metličanka, bo bodro stopala bodočnosti nasproti. Gospa Zdravka Habjanova se je rodila v Metliki, v starem sokolskem gnezdu. Že kot mladenka, z dekliškim imenom Koletnikova, je pričela sodelovati v nacionalnem pokretu. Njen mož, g. Rudolf Habjan, je bil med soustanovitelj višnjanskega Sokola in gospa Zdravka je bila prva sokolska načelnica v Višnji gori. Ob zletu v Celju — bilo je pred vojno, ko so nemškutarji napadli slovenske izletnike — je dobila težak kamen v nogo. Odtlej je še posebno neomajna v svoji sokolski zavesti. Vri narodnjakini tudi naše iskrene čestitke in krepak sokolski »Zdravici«.

* **Ob nedeljah in praznikih mestna zdravniška dežurna služba.** Mestno poglavarstvo uvede s 1. oktobrom celodnevno in nočno zdravniško dežurno službo ob nedeljah in praznikih, ki jo bodo opravljali mestni zdravniki predvsem za mestne uboge in mestne nastavlence, v nužnih primerih pa tudi za druge ljubljanske bolnike in neodložljivo zdravniške pomoči potrebne. Dežurna služba se bo pričela na sobotah in dnevih pred prazniki ob 20. ter bo trajala vsa noč do ponedeljka ali dan po prazniku do 8. Ves ta čas bo dežurni zdravnik dosegljiv telefončno na svojem stanovanju. Mestno poglavarstvo bo vsakokrat sproti objavljalo v dnevniki in tudi dežurnim lekarnam ter reševalni postaji ime naslov in telefonsko številko dežurnega zdravnika.

* **Otožna ljubezen hoksačeve hčerke in mladega budističnega misijonarja!** Film divje besnosti, napetosti in groze, pa tudi najnežnejših čustev. V glavni vlogi **DOLLY HAASOVA** **ODTRGANI CVET** Vaša dobra znanaka iz prvih početkov zvočnega filma!

* **Mencingerjevo ulico so začeli urejati.** V Mencingerjevi ulici, ki spada, kakršne je pač delež vseh cest na periferiji, med najbolj pozabljene in zapuščene, so se včeraj pojavili mestni delavci, da popravijo vsaj najhušje, kar je bilo zamujenega. Ulica, ki teče po desnem bregu Gradišče, je izredno široka, ker je za prihodnje, boljše čase, kakor pravijo, po Plečnikovih zamisli projektirana po nji lepa, impozantna promenačna cesta, ki naj bi spajala trnovsko in viško predmestje. Voznemu prometu in pešcem služi za zdaj samo opek pas ob Gradiščici, pretežni del ceste v širini nekaj metrov pa se vleče pred hišami kot neurejena, divja gmajna, ki temu delu mesta — tik za gosposkim Mirjem — nikakor ni v okras. Včeraj so se delavci omejili samo na to, da razmečejo in izravnavajo nekaj kupov materiala, ki so ga bili na to gmajno navozili z različnih stavbišč. Vsekakor pa bi bilo dobro, če bi mestna občina malo širokopoteznejše uredila vso stvar, da bi iztrebila divjo rast pred vrtni in parcelami — morda na podoben način, kakor so urejene trate pred mestnimi stanovanjskimi hišami pred Kočezijo — obenem pa naj bi tudi pešcem skrbela kakršnokoli steza, ker se na cesti razvija zmerom živahnejši promet s konjskimi vpregami, koleši in avtomobili. Nič bi ne bilo napak, če bi mestna občina poskrbela tudi za odstranitev stare podrtje tip kopališča, ki se utegne legega dne sama od sebe sesuti na kup, pa tako, da bo prišlo do nesreče.

* **Spet nesreča pod avtomobilom.** Včeraj so pripeljali na kirurški oddelek 12letnega sina Jožeta Lenarčiča s Tyrševe ceste 47. Na Linhartovi cesti ga je povozil neki avtomobilist in mu prizadel neroden poškodbe. V bolnišnico je moral tudi komaj dobro leto stari sinček mizarjske pomočnika Anton Rakar z Zalokarjeve ceste 7. Doma je v kuhinji zvrnil lonec kroga nase in se hudo oparil po vsem životu.

* **V kreslo se vselijo mestni uradi** tudi v I. nadstropje, ko se preseli Mayerjeva trgovina v svojo novo palačo onkraj tromostovja. Dela za preureditev sedanjih trgovskih prostorov v pisarniške prostore so že razpisana.

Fantastični film po romanu »Duh drakule«.

Pogled v njene oči je značilo postati njen rob!

Dobiti od nje poljub je značilo izgubiti dušo

in srce! — Najsenzacionalnejši film za ljudi

izredno močnih živev!

PRI PREHLADU IN

GRIPU

LAHKO POMAGAJO PILEULE

VPRAŠAJTE ZDRAVNIKA ZA SVET

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH

PAZITE! VSAKA PILEULA NOSI IME - AFLUKIN

KASTEL D.D. ZAGREB

Reg. št. 15426/38

* **Po nekaterih izložbah v Selenburgovi ulici** so razstavljane karikature, ki privabljajo trume gledalcev in vsak se nasmjeje. Toda, če mislite, da je Kondorjeva zaloga s tem izčrpana, se motite. V plesni dvorani Kazine je še desetkrat toliko karikatur in vsaka vas spravi v dobro voljo. Vstopnina je nizka.

* **Kuharski in šivalni tečaji.** Ker je v gospodinskih in šivalnih tečajih še nekaj praznih mest, se sprejmejo tudi hčerke neželničarjev. Cena je nizka. Prijave v pisarni Železničarske menze (bivši ljubljanski dvor). Pražakova 19.

* **S pohodov Ludvika Kolmana.** Na kriminalnem oddelku vse te dni marljivo zaslihujejo Ludvika Kolmana, poglavarja majhne tatinske družine, ki je bila zadnji čas v št. Vidu in okolici vneto na delu. Kolman predstavlja značilen tip izgubljenca, ki je pričel najprej s priložnostno krajo po malem, se polagoma specializiral za skromnejše vlohe, nazadnje pa se ni strasil niti roparskega napada. Največ ima za sabo vlovov v šrambe in kleti, od koder je znašel cele zaloge živil v svoje skrivališče v gozdu, pogostokrat pa je vdiral tudi v stanovanja in nakradel obleke in perila. Med drugim je dvakrat vlomil na Poljanah pri št. Vidu. Pred dobrim tednom je obiskal klet posestnice Marije Rovanova, kjer si je nabral več obleke, nato pa vdrl še v šrambo njene sosedice, kjer se je

Premiera danes ob 16., 19.15 in 21.15

ODTRGANI CVET

TEL. 22-21 KINO UNION

Iz Celja

* **Smrt uglednega moža.** Na svojem domu v škofji vasi pri Celju je umrl v ponedeljek zvečer v 69. letu starosti posestnik g. Florjan Vrečko. Pokojnik, ki je bil mnogo let občinski svetovalec občine škofje vasi, član krajevnega šolskega odbora in član uprave Posojilnice v Vojniku, zapušta 4 hčerke in 6 sinov, izmed katerih je sin Franjo višji uradnik Cinkarne d. d. v Celju in starešina Sokolskega društva Celja I. Florjan Vrečko je pred vojno skupno s svojim bratom, nekdanjim županom Martinom Vrečkom prvezel in vodil kot stavbni podjetnik gradnjo šole v špitalscu, cerkve v št. Pavlu in mestnega mlina v Celju ter povzročevalno sodeloval pri gradnji nove župne cerkve v Vojniku. Pokojnik Florjan Vrečko je bil daleč naokrog znan po svoji odkritosrčnosti, preprostosti in ljubeznivosti. Spadal je vse življenje med tiste, ki ne poznajo sovraštva in nimajo sovražnikov. Pogreb uglednega in priljubljenega moža bo danes, v sredo, ob 15.30 iz hiše žalosti v škofji vasi na pokopališče v Vojniku. — Umrla je včeraj na Kralja Petra cesti 11. v starosti 65 let posestnica in bivša trgovka ga. Marija Navratilova, vdov. Fröhlichova, roj. Hözlizova. Pogreb splošno znane in priljubljene gospe bo jutri ob 17. iz hiše žalosti na mestno pokopališče. — Pokojnika bo di ohranjen blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Triskarski škrt nam je tudi v včerajšnjem popravku poročila o letalskem mitingu v Celju** ponagajal. Pravilno se mora glasiti, da sta se med mitingom dvignili z letalom kumica ga. Borlakova in gđc. Defarjva.

ŽENA VAMPIR

Velenapeto v stilu filmov »Frankenstein«.

Kino Sloga, tel. 27-30

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

e— Turistični odbor mesta Celja je podal ostavko. Pred nekaj tedni je sklenil turistični odbor mesta Celja podati ostavko, če bi v določenem roku ne bil dosežen uspeh v borbi proti katastrofalnemu onesnaževanju Savinje po raznih industrijskih podjetjih. Ker je ta uspeh proti pričakovanju izostal, je turistični odbor v znak protesta izjavil posledice in odstopil. Celje kot važno turizemsko središče je sedaj brez turističnega odbora, ki pa ne nosi za to nobene krivde.

e— žalno komemoracijo ob obletnici maršjeke tragedije, bo priredilo Sokolsko društvo Celje-matica na predvečer obletnice, v soboto 8. oktobra v Narodnem domu.

KINO UNION. Danes »ZA ŽENSKO ČAST« (Loretta Young, Robert Taylor).

e— Licenciranje bikov v celjskem srezn bo v oktobru po sledečem redu: dne 10. oktobra ob 9. na sejmišču v St. Juriju ob juž. žel., ob 13. na sejmišču v Slivnici pri Celju in ob 16. na sejmišču na Teharju, dne 11. oktobra ob 9. na sejmišču v Vojniku in ob 14. na sejmišču v Zalcu, dne 12. oktobra ob 8. pred Sadičnikovo gostilno v Groblji pri St. Petru, ob 11. na sejmišču pri Sv. Juriju ob Taboru, ob 14. na sejmišču na Vrskem in ob 16. na sejmišču v Braslovčah.

Iz Maribora

a— Propagatorji tujkega prometa v Mariboru. V Maribor je prispela večerj na svojem študijskem potovanju po Sloveniji skupina uradnikov Putnikovih pisarn iz Novega Sada, Subotice, Petrovgrada, Borova, Sombora, Starega Bečjeja, Osijske, Vrška in Velike Kikinde. Ogledali so si razne mestne zanimivosti in kopalnice na Mariborskem otoku. Po skupnem obedu pri Orli, ki ga je gostom na čast priredila Turjskoprometna zveza v Mariboru, so si gostje ogledali krasne izletniške in letovišarske točke ob vzhodni Pohorja do Ruš, kakor so se po pohorski cesti odpravili na vrh Pohorja. Povzpeli so se tudi na razglednik, ki ga je Turjskoprometna zveza popolnoma obnovila. Gostje niso štedili iz izrazit priznanja za lepoto Pohorja in ureditve naših pohorskih postojank. Iz Maribora so nadaljevali vožnjo v Dobro, Celje, Savinjsko in Logarsko dolino. Upati je, da bo tudi to iniciativno delo naše Turjskoprometne zveze rodilo uspeh za dvig notranjega turizma, ki je zlasti za naše obmejne kraje zelo vreden.

a— Novo Sokolsko društvo Maribor IV se je, kakor znano, ustanovilo v Kamnici. V nedeljo 25. t. m. ima kamniški Sokol svoj prvi javni telovadni nastop. Novo društvo ima že 80 članov in članice, ki se pridno vežbajo za prvi nastop, katerega se korporativno udeležijo vsa mariborska in okoliška sokolska društva. V nedeljo na svidenje v sokolski Kamnici!

a— Pogreb gospe Marije Maistrove bo danes ob 17. uri izpred kapele na mestnem pokopališču na Pobrežju. Sokolsko društvo Maribor-matica poziva vse članstvo, da pride polnoštevilno. Zbirališče članstva v krogih bo ob 16.45 pred kapelico. Ostalo občinstvo naj pride v civilu z znakom. Tudi Zveza Maistrovih borcev poziva člane, da pridejo v čim večjem številu k pogrebu.

a— Filmanje Maribora in okolice. V Maribor je prispel g. dr. Konstantin Kostić iz New Yorka, ki ga smatrajo za strokovnjaka v filmanju. Ta naš rojak se je že pred vojno preselil v New York, kjer je ustanovil slovit filmski podjetje, ki se peča posebno z izgotovitvijo filmov v naravnih barvah. Zgodaj mu je tudi naš Putnik poveril nalogo, da filma naše najlepše kraje, potem narodne običaje in folklorni posebnosti. Naša Turjskoprometna zveza mu je sestavila lep spored ter mu stavila na razpolago avto in spremljevalce. Končal je filmanje Savinjske in Logarske doline. Včeraj je prišel filmat Maribor in okolice. V začetku oktobra bo snimal Slovenske gorice in Haloze ob priliki trgatve.

a— Življano zanimanje za blokovske abonmaje. Letos se opaža posebno zanimanje za abonmaje na blok, ki so sicer nekoliko dražji, zato pa nudijo ugodnost, da blokaši niso vezani na določene dni običajnega abonmaja. Blokovski abonmaji je posebno priporočljiv za gospodarske sloje, sploh za vse, ki se ne morejo vezati na obisk prestav ob določenih dneh. Nekaj prvovrstnih lož odnoso posameznih sedežev v ložah je še na razpolago. Zdjaj je še najlepša prilika za izbiro, kar to tik pred otvoritvijo sezone že zelo omejeno, ali pa sploh nemogoče. — Gospodarskim krogom iz industrije, trgovine in obrti se letos nudi posebna prilika, da so v častnem številu abonmaja izkažejo kot prijatelji gledalstva.

godba razveljaviti in zemljo prične spet izrabljati njen kočevski lastnik; ko nimajo danes v svoji sredji ljudi, ki bi se z nesebičnimi nameni posvetili delu in borbi za svetlejšo bodočnost tega koščka naše zemlje, ki ga je bivša črnotelna reakcija odstopila tujim naseljencem ter podredila naše ljudi v hlapčevsko razmerje do njih.

Navedeni smo že, da se vsaka navidez še tako plemenita akcija v korist kočevskih Slovencev sčasoma prevrže v profitarstvo. Znani so nam plemeniti podvigi nekaterih ljudi iz Kočevja, ki so si zastavili nalogo, da bodo za vselej pretrgali s prakso, ki bi kočevske Slovence razdvajala, pa so v ta namen ustanovili pripravljavni odbor za organiziranje nekakšnega meddržavnega odbora, ki bi praktično povezal vse slovenske organizacije na Kočevskem brez razlike na politično pripadnost. Toda kakor so bili ti začetki plemeniti, tako je vse moralo ostati le pri pripravi, ko je neka grupa, ki svoje politične pripadnosti ni mogla prodreti splošni narodni koristi lepega dne izstopila iz pripravljavne odbora ter s tem onemogočila izvedbo programa. Da je bilo takrat došli besedi tudi o brezpolitičnem glasilu kočevskih Slovencev, ni treba še posebej poudarjati. Je ta naša pograbilna grupa političnih orientirancev ter prišla izdati list, ki ga trezni kočevski Slovenci danes z gnusom zavračajo kot vabo na politične limanice. Če se bo torej kočevsko vprašanje reševalo na takšen način ter vrste slovenskih ljudi razdvajale z vsiljevanjem političnih načel, potem se ne smemo čuditi veselju kočevskih Nemcev, ki si šepetajo, da bo njih posel lahek, ko se bomo kočevski Slovenci porazdelili v politične stranke in strančice ter oslabil naše vrste.

Uganjati politiko v narodno mešanem kraju, kjer bi se morali voditelji Slovencev spora-

a— Društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru je izvolilo na svojem nedavnem občnem zboru sledeči odbor: predsednik Bajt France, cand. iur., podpredsednik Kadunc Slavko, stud. iur., in Rakuša Rado, cand. tehn., tajnika Preis Franci, stud. in Dekleva Marica, cand. phil., blagajnika Zinauer Branko, stud. art., in Purlan Jelka, stud. iur., knjižničar Trelec Emil, stud. tehn., odbornik Durjava Maks, absol. tehn., revizorja Jerabek Lida, cand. phil., in Fatur Josip, absol. tehn. Častno razsodišče: Peterin Stane, abs. iur., Godina Albin, absol. iur., in Černič Pavle, cand. com.

a— Društvo zasebnih in avtonomnih nameštencev ima zdaj svoje tajništvo v lastnih prostorih v Sodni ulici 9 tretje nadstropje. Tam dobijo člani pa tudi ostali zasebni nameštenci vsak dan od 8. do 12. in od 15. do 18. ure informacije ne samo in stanovsko organizacijskih zadevah, ampak tudi glede posameznih določb socialne zakonodaje, kolikor gre za zasebne nameštence. Tajniške posle je prevzel Vladimir Kravos, tajnik Narodno strokovne zveze v Mariboru.

a— Iz mariborskih umetniških krogov. Tudi letos bo v Mariboru umetniški teden, ki je lani tako lepo uspel. V to svrhu se sestanejo člani Umetniškega kluba v Mariboru v nedeljo 25. t. m. ob 10. v lovski sobi pri Orli k izrednemu občnemu zboru, na katerem pa ne bodo razpravljali samo o prireditvi umetniškega tedna, ampak tudi o ustanovitvi društva za zgradbo novega gledališkega poslopja.

a— Šel je v zapor, da bi zabrisal sled. V stanovanje posestnika Mihe Škrube v Topolščici je bil izvršen vlom, po katerem je posestnik oškodovan za okoli 8000 din. Poizvedbe so pokazale, da je izvršil vlom 27letni pleskarski pomočnik Štefan Verle, ki je ukraden predmete po vlovu prodal, nato pa šel odsedet petmesečno zapornik kazni zaradi neke tatvine v Celje, da bi na ta način zabrisal za seboj sleherni sled.

a— Policijska ura v gostinskih obratih. Mestno poglavarstvo razglasa: Trgovci in obrtniki se opozarjajo na določila odredbe, s katero se izpreminja navedba o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic v dravski banovini. Dasi je navedba stopila v veljavo že 15. avgusta, prejema mestno poglavarstvo številne pritožbe o kršitvah te navedbe po trgovcih in obrtnikih. Gostinska podjetja se opozarjajo na predpise glede policijske ure. Mestno poglavarstvo opozarja, da bo prekrške glede zapiranja in odpiranja obratovalnic najstrožje kaznovalo ter ne bo upoštevalo nobenih izgovorov.

a— Brez sledu. Zasebnica Ivana Burnikova s Pobreške ceste je prijavila policiji, da je izgubila njena 16letna hčerka Vekoslava, za katero je zmanjkala vsaka sled. Zadevo je prijavila policiji, ki poizveduje za dekletom.

Iz Zagorja

a— Sokolska tombola je lepo uspeła. V nedeljo popoldne je bila sokolska tombola na letnem telovadišču in je kljub neolajni konkurenci nasprotnikov prav dobro uspeła. Številni dobitki, ki jih vedno ima sokolska tombola, so privabili posetnike iz raznih krajev zagorske doline. Ker je bila tombola tudi v Hrastniku, je bila udeležba to pot iz Trbovelj manjša kakor drugokrat. Zato pa tokrat tudi niso šli glavni dobitki v Trbovlje, kakor prejšnja leta, marveč so ostali v Zagorju in se je sreča nasmešnila najbolj potrebnim. Prvo tombolo 2000 din je zadel brezposelni oženjen Albin Zmrzljak, kar je množica burno pozdravila. Z uspehom je zadovoljen tudi Sokol, ki bo lahko izvršil naloge, določene v petletki. Vsa protiakcija nasprotnikov je bila brezuspešna.

a— V novem voznem redu želimo prebivalci Zagorja videti zabeleženi tudi lokalni vlak, ki doslej vozi že do Litije, a naj bi bil podaljšan do Zagorja. Nad 6000 duš šteje zagorska dolina s prostranim zaledjem, naše upravno središče pa je Litija, kjer imamo vedno mnogo opravkov. Prav gotovo bo v interesu obeh krajev, ako bo ustrezno stari želji zagorskega prebivalstva.

a— Nagla smrt rudniškega invalida. V soboto okrog 13. ure se je na cesti v bližini svojega doma zgrudil 48letni oženjen rudniški invalid, upokojenec Ivan Hribar. Ko so prihiteli ljudje, da ga dvignejo, so opazili, da ni več življenja v njem. Podlegel je za kapjo. Hribar je pred leti prišel kot zavrtač rudniških vozovčkov ob nogo. Prejemal je rento in nekaj pokojnine, s čimer je prav težko preživel svojo družino. Ko je v soboto nesel domov nekaj drv, mu je bila pot najbrže prenaporna in je povzročila nenadno smrt. V ponedeljek ob 17. je bil pogreb, ki se ga je udeležilo mnogo ljudi iz raznih slojev.

zumeti med seboj za složno delo, od katerega bi imela korist predvsem naš kmet in delavec na nezgodoljubnih kočevskih tleh, je zadeva ne samo osebne odgovornosti, ampak tudi osebne od strani tistih, ki opazajo, kako se podira njih delo, mesto da bi se gradilo naprej za povezanost slovenskih ljudi na Kočevskem, da bi bili močni in odporni boritelji za naš jezik našo pesem, naše slovensko ime in ne nazadnje za zemljo, ki je skoraj vsa v rokah tujerodcev. Zato je potrebno, da se naše narodnoobrambne organizacije z vso silo vržejo na delo za narodno slogo na Kočevskem. Bližajoča se zima bo znova potrdila vso bedo kočevskih Slovencev, zlasti šolobozne mladine, dolžnost vse naše nacionalne javnosti pa je da z javnimi zbirkami podpira nesebično in neustavljeno delo na Družbe sv. Cirila in Metoda, ki skuša vsako zimo ojašati bedo in gorje kočevskih Slovencev z raznimi darili v blagu, obleki in obutvi. Naj se vsi trezni in konstruktivni javni delavci končno že vzdamo, da je prepozno prihajati na Kočevsko s polnimi koši obiljub, besed in političnimi programi, od katerih slovenski človek na Kočevskem nima nobene koristi. Nihče naj ne prihaja več na Kočevsko s sebičnimi nameni, uganjati politiko ter razdvajati kočevske Slovence in slabiti njih udarno moč, kadar gre za naš jezik.

Uganjati politiko v narodno mešanem kraju, kjer bi se morali voditelji Slovencev spora-

Gospodarstvo

Zbiranje odpadkov v Nemčiji

Te dni smo poročali, da je maršal Göring izdal nalog napadalnemu oddelku, naj zbira staro železo, kjerkoli ga dobe, da se nemški narod čim bolj oskrbi s to važno surovino. V Berlinu se bo zbiranje vršilo od 18. septembra do 31. oktobra.

Gornji ukrep spominja na slične akcije, ki so bile tudi v naših krajih med svetovno vojno. V Nemčiji so z zbiranjem odpadkov iz starega materiala pričeli že pred leti, in sicer v okviru štiriletnega gospodarskega načrta. Sedanjí ukrep pomenijo le, da se prizadevanje na tem polju še pospeši in izpopolni. Z vprašanjem izkoriščanja odpadkov in starega materiala se je nedavno bavil tudi nemški institut za proučevanje konjunktura, ki je skušal dokazati osnovno gospodarskosti pri zbiranju odpadkov in starega materiala. Institut je ugotovil, da znaša sedaj vrednost zbranih odpadkov v Nemčiji na leto okrog 550 milijonov mark (okrog 8 milijard dinarjev). Vrh tega je Nemčija leta 1936. uvozila za 85 milijonov mark starega materiala in pravijo, da bi ta uvoz, ki predstavlja 2% celotnega uvoza, lahko odpadke, če bi se v Nemčiji bolj intenzivno zbiral stari material. Od gornjega uvoza je leta 1936. odpadlo na cunje 34 milijonov mark na staro železo 7 milijonov mark, na kosti 2,5 milijona mark itd. Prizadevanje gre sedaj za tem, da se z intenzivnejšim zbiranjem odpadkov starega materiala omogoči zmanjšanje uvoza surovin iz inozemstva ki hudo bremenijo nemško devizno bilanco. Znano je, da ima Nemčija težkoče pri oskrbi s surovinami, zlasti s kovinami. Nemški listi objavljajo propagandne članke s pozivi prebivalstvu za zbiranje odpadkov, v katerih prikazujejo, koliko kovin se vsako leto izgubi v odpadkih. Tako navajajo, da se v tubah za zobno pasto vsako leto uniči v Nemčiji 4000 ton kositrta. Danes krije Nemčija 24% (1200 ton) svoje potrebe v kositrta na ta način, da pridobiva to kovino iz starih pokositrenih železnih posod, pri čemer pridobi obnem 60.000 ton starega železa.

Nemški inženjerji, tehniki in kemiki so intenzivno na delu, da proučijo razne možnosti za izkoriščanje odpadkov in starega materiala. Tako proučujejo sedaj razne možnosti za pridobivanje kovin iz velikih hribov pepela, ki so se v teku desetletij nabrali pri številnih industrijskih podjetjih. Kmalu potem, ko so v Nemčiji pričeli izdelovati umetno roževino iz kazeina, je nastalo vprašanje, kako izkoristiti odpadke, ki znašajo v industriji gumbov 40%. Sedaj jih meljejo, prešajo in barvajo ter uporabljajo kot polnilo za radirke. Slične poizkuse delajo z izkoriščanjem industrijskih plinov s posebnim ozrom na možnost pridobivanja žvepla. Tudi na polju fotografskih potrebščin so pričeli s poizkusi za pridobivanje srebra iz raztopin, ki se uporabljajo v fotografskem postopku za fiksiranje. Lani so tako pridobili 6000 kg srebra. Ustanovili so specialne obrate za regeneriranje starih fo-

tografskih filmov in računajo, da bodo iz 1000 kg filmskih trakov pridobili 5 kg srebra. Pri skupnem letnem odpadku 20 do 25 milijonov filmskega traka računajo na pridobitev 300 do 400 kg srebra. Izprane celuloidne trake pa predelujejo v celulozni lak, ki se uporablja za lakiranje avtomobilov. V koliko se tako predelovanje izplača, je težko presoditi. Zdi se, da to vprašanje v mnogih primerih sploh ne igra. Mnogo propagande delajo nemški časopisi tudi za zbiranje starega papirja. Od produkcije papirja v Nemčiji se pridobi v obliki starega papirja nazaj 20 do 25%. Pravijo, da je ta odstotek mnogo premajhen in da bi Nemčija prihranila pri uvozu lesa, če bi se ta delež dvignil na 50 ali 60%. Stari časopisni papir so pričeli prav na drobno mleti v prah ter ta prah uporabljajo kot polnilno sredstvo pri izdelovanju linoleja, ter predmetov iz gume in umetnih smol.

V zvezi z gornjimi prizadevanji je seveda važno vprašanje rentabilnosti zbiranja starega materiala in odpadkov, ker se je izkazalo, da so stroški zbiranja pogosto mnogo večji nego znaša vrednost zbranih odpadkov. Zato so pričeli uporabljati pri zbiranju od hiše do hiše razne strankine in mladinske organizacije. Istočasno posvečajo posebno pozornost organizaciji trgovine z odpadki in stari materialom. Samo za trgovino s stari materialom so predpisali 29 različnih kakovosti starega papirja. Na drugi strani je že pred leti nemška vlada izdala stroge ukrepe za uporabo surovin ki jih je treba uvažati. V zadnjem času so te predpise še izpopolnili. Glede na znatno potrebo uvoza železne rude navzile izkoriščanju manj vrednih rudnikov železne rude (za izkoriščanje teh rudnikov je bila ustanovljena družba Reichswerke Herman Göring) obstojajo sedaj znatne omejitve pri uporabi železa, zlasti v stavbi stroki, kjer je za uporabo železa preko gotove količine potrebno oblastveno dovoljenje. Mostove gradijo le v izjemnih primerih iz železne konstrukcije. Tako gradijo n. pr. nove mostove pri avtomobilskih cestah po večini iz kamna in le redko se uporablja kot gradivo železobetone. Z nadaljnjimi predpisi je zelo omejena uporaba bakra, ki se mora v mnogih primerih nadomestiti z aluminijem. Namesto kositrta pa je v številnih primerih predpisana uporaba bakelit (umetne smole).

V zvezi z novo akcijo za zbiranje starega železa pripominjajo listi, da so organizacije napadalnih oddelkov leta 1937. zbrale 10.000 vagonov starega železa. Zbiranje tub od zobne paste je poverjeno organizaciji Hitlerjugend, zbiranje kosti pa šolski mladini. Končno je še omeniti ukrepe za izkoriščanje smeti. Občine, ki imajo več kakor 35.000 prebivalcev, so po posebnih uredbi dolžne uvesti sortiranje smeti, iz katerih zbirajo zlasti kovine. Iz pepela, zlasti premočnega, pa so pričeli v mnogih občinah izdelovati gradbeni material.

Naš izvoz jabolk

Maribor, 20. septembra. Izvozna sezona naših jabolk je prejšnji teden dosegla svoj vrhunec. Sedaj pa se že nekaj dni ne pošiljajo v Nemčijo nobene pošiljke in naši sadni izvozniki tudi ne nakladajo za izvoz v Nemčijo. Nemški uvozniki namreč zaenkrat ne potrebujejo jabolk, ker je šlo v Nemčijo doslej s področja dravske in savske banovine okrog 1200 vagonov, ki jih morajo po poročilu nemških uvoznikov sedaj razprodati. V izvozu je zaradi tega nastala nekaka stagnacija. Morda so vzroki tudi v tem, da stopijo 25. t. m. v veljavo nove cene za naša jabolka, ki jih je z najnovejšo okrožnico diktiral Prizad. Z omenjenim dnem se smejo v smislu pravilnika izjaviti prvovrstna jabolka le v zabojih in bo dovoljeno izvažati v razsutem stanju le gospodarska jabolka in jabolka za industrijske potrebe.

V smislu najnovejših okrožnic Prizada smejo izvozniki ponuditi naša prvovrstna jabolka (zlati parmeno in reneto) za 30 mark, gospodarska jabolka za 20 mark, jabolka za industrijske svrhe pa po 12 mark za 100 kg franko nemško-kočevska meja, odnosno 3 marke manj franko nemško-jugoslovenska ali nemško-madžarska meja.

Nove cene, po katerih so naši sadni izvozniki obvezani, da prodajajo naša jabolka v Nemčijo, bodo seveda povzročile tudi padec cen jabolkom na domačih tržiščih. Izgledi za nadaljnji izvoz naših jabolk pa niso rožnati, ker ni za naša jabolka onega povpraševanja kakor v prejšnjih letih. V krogih naših sadnih izvoznikov se zaradi tega poraja bojazan, da bo kakor lani tudi letos ostalo mnogo našega sadja neprodanega in da ga bodo morali prodati na domačem trgu. Po kalkulacijah imamo na razpolago za izvoz iz dravske banovine še okrog 1000 vagonov jabolk. Ali se bo našim sadnim izvoznikom posrečilo, da bodo to količino spravili preko meja, bo pokazala bližnja bodočnost.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz Narodne banke od 15. t. m. zaznamuje povečanje zlatega zaklada za 0,5 na 1846,0 milijona din (lani 1693,1). Devize, ki se ne vstajejo v podlago pa so prav tako narasle za 26,1 na 420,5 milijona din (lani 743,1). Menična in lombardna posojila, ki so že prejšnje tedne polagoma narasla, so se v minulem tednu povečala za 35,2 na 1653,5 milijona din (lani 1580,3); predvsem so narasla menična posojila, in sicer za 33,8 na 1553,9 milijona din (lani 1336,4).

Obtok bankovcev se je v drugi četrtini septembra ponovno povečal za 45,0 na 6327,0 milijona din (lani 5808,1), medtem ko so obveznosti na pokaz narasle za 92,1 na 2294,7 milijona din (lani 2308,4), pri tem so najbolj narasli privatni žirovni računi, in sicer za 53,2 na 1100,2 milijona din (lani 1811,0). Dobroimetje državne blagajne pa se je povečalo za 42,7 na 70,0 milijona din (lani 36,0).

Vrednost zlatega zaklada skupaj z običajno premijo je znašala 15. t. m. 2371,8 milijona din, kar predstavlja nasproti obtoku bankovcev in obveznostim na pokaz kritje v višini 27,50% (prejšnji teden 27,94%).

Poslovne knjižnice delavcev in nameštencev

Poročali smo že o uredbi o legitimacijah ter o pravilniku izvrševanju te uredbe, ki stopi v veljavo 28. septembra t. l.

Od tega dne dalje ne bo smela biti zaposlena brez legitimacije (poslovne knjižnice) nobena oseba v svojstvu učenca, delavca ali nameštence. Izvzeti so iz te obveznosti le nameštenci, ki zavzemajo položaj komercialnega ali tehničnega ravnatelja (upravitelja) in prokuristi.

Poslovna knjižnica bo služila: a) kot javna lista o identiteti imetnika, b) kot dokaz vrste in časa zaposlitve, c) za vpisovanje podatkov pri posredovanju dela in pri orzanih delavkega in nameštenskega zavarovanja, v kolikor ne obstojajo v to svrhu posebne članske knjižnice, in d) kot kontrolna in potniška legitimacija. Kot poslovne knjižnice se smejo uporabiti zgolj obrazci, ki jih tiska osrednja bora dela.

Poslovne knjižnice izdajajo praviloma selške ali mestne občine bivališča prosila. V krajih, kjer obstojajo pmslna združenja obrtnikov ali trgovcev, jih izdajajo ta združenja, če gre za trgovsko pomožno osebo in za osebo, zaposleno v obrtnih obratih. Za pridobitev poslovne knjižnice mora prosilec predložiti potrebne podatke. Za predložitev teh podatkov se more prosilec poslužiti javnih listin. Poslovne knjižnice se izdajajo ali zamenjujejo proti plačilu 10 din ter veljajo 10 let.

Delodajalec mora na določenih mestih poslovne knjižnice vpisati firmo, dan nastanka in prestopa službenega razmerja ter vrsto službe ki jo lastnik knjižnice opravlja. Vsako drugo vpisovanje je nedopustno.

Za zasebne nameštence predvideva pravilnik posebne legitimacije, ki povsem nadomešča te poslovne knjižnice. Legitimacije bodo izdajale proti plačilu 30 din običajno bivališča prosila na zahtevo in na podstavi odločbe Pokojninskega zavoda o njegovem sprejemu v pokojninsko zavarovanje.

Sedanje poslovne knjižnice se bodo zamenjale z novimi, in sicer do 31. decembra 1939. Po tem roku izgube vse poslovne knjižnice, izdane pred 28. septembrom t. l. svojo veljavo. Zamenjave bodo vršila policijska oblastva, v krajih, kjer teh ni, pa občine odnosno pristojna prisilna združenja trgovcev in obrtnikov.

Gospodarske vesti

== Možnost revizije klirniške pogodbe s Nemčijo. Ze včeraj smo poročali, da se bo v pričetku prihodnjega meseca sestaj jugoslovensko nemški stalni gospodarski odbor k važnemu zasedanju, in sicer v Kölnu. Na tem sestanku bodo razpravljali o vseh še nerešenih vprašanjih, ki so v zvezi s trgovinsko politično priključitvijo Avstrije k Nemčiji. Kakor doznava »Jugoslovanski Kurir«, zatrjujejo poučni gospodarski krogi v Berlinu, da bo na tem sestanku proučeno tudi vprašanje revizije obstoječega plačilnega sporazuma med Jugoslavijo in Nemčijo. Po teh berlinskih informacijah gre tendenca za tem, da se ukinejo klirniški čeki v jugoslovensko-nemškem plačilnem prometu, tako da nemška marka ne bi imela pri nas spremenljivi tečaj. Novi plačilni sporazum naj bi se sklenil na slični osnovi, kakor je da našnji jugoslovensko-italijanski plačilni sporazum, in sicer z garancijo za nemško

Kavo pijejo mnogi

Najboljšo kavo pijejo odjemalci tvrdko

JULIO MEINL
specijalna trgovina s kavo

marko in s stalnim obračunskim tečajem. Seveda je treba za enkrat te vesti sprejeti še z rezervno.

HMEJLJ

+ Zalec, 20. septembra. Živahno povpraševanje in nakupovanje se nadaljuje in nezmanjšani meri. Cene so se uvrstile in plačujo kupci do 27 in pol din za kg za najlepše blago, slabše pa doseže 24 do 27 din za kg. Računajo, da je v prvi rok le še ona petina letošnjega pridelka.

Borze

20. septembra

Na ljubljanski borzi so se danes angleški funti v privatnem kliringu trgovali nespremenjeno po 238 v zagrebškem privatnem kliringu je bil še promet po 30,90 (v Beogradu 30,75 den). Nemški klirniški čeki stanejo v Ljubljani 13,9940, v Zagrebu in Beogradu pa 14,00, za 15. oktobra pa v Zagrebu 13,90 ter za konec oktobra 13,9350.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda pri mlačni tendenci trgovala po 460 (v Beogradu je bil promet po 461 — 462). V ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana, Amsterdam 2378,90—2393,50, Berlin 1763,03 — 1776,91, Bruselj 745,45 — 750,51, Curih 996,45 — 1003,52, London 211,76 — 213,82, New York 4381,01 — 4417,32, Pariz 118,64 — 120,08, Praga 151,43 — 152,54, Trst 231,94 — 235,02.

Curih, Beograd 10, Pariz 11,9375, London 21,2875, New York 441,25, Bruselj 74,5250, Milan 23,35, Amsterdam 238,00, Berlin 176,40, Stockholm 109,95, Oslo 106,95, København 95,0250, Praga 15,20, Varšava 83,10, Budimpešta 86,50, Atene 3,95, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 455 — 462, 4% agrarne 58 — 61, 4% severne agrarne 55 — 59, 6% begluške 84 — 87,50, 6% dalm. agrarne 84 — 86, 7% invest. 95 — 98,50, 7% Blair 84 den., 8% Blair 89 den.; delnice: PAB 214 den., Šećerana Vcl. Bečkerek 600 den., Osijska ljevaonica 180 den.

Beograd. Vojna škoda 461 — 462 (461 — 462), 4% severne agrarne 61 bl., 4% agrarne — (62), 6% begluške 87 — 87,50 (87), 6% dalm. agrarne 86 — 86,50 (86), 7% stabiliz. 98 den., 7% invest. 98,25 — 99 (98,25), 8% Blair 87,50 — 89, Narod. na banka 7100 — 7300, PAB 217 den.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 20. septembra. Začetni tečaj: pšenica: za sept. 64, za dec. 64,50, za maj 63,75; korusa: za dec. 50,50, za maj 52,50. + Winnipeg, 20. septembra. Začetni tečaj: pšenica: za okt. 63,25, za dec. 62,50, za maj 63,625.

+ Novosadska blagovna borza (20. t. m.). Tendence nespr. Pšenica: baška, okol. Novi Sad in Sombor, 79 kg 153 — 155; sremska 79/80 kg 155 — 157; slavonska 78/79 kg 152 — 154; gornjebaška in gornjebanatska, 79/80 kg 155 — 157. Ri: baška 144 — 146. Ječmen: baški in sremski 64/65 kg 145 — 150; pomladni 68 kg 180 — 185. Oves: baški in sremski 135 — 140. Korusa: baška in sremska 140 — 142; banatska 139 — 141. Moka: baška in banatska 30gc in 30gc 255 — 265; 32c 235 — 245; 34c 215 — 225, 36c 195 — 205; 37c 165 — 175; 38c 110 — 115. Otrobi: baški 94 — 100. Pšiol: baški beli brez vrš 337,50 — 342,50.

Kulturni pregled

Prijateljstva „Kulturna in politična zgodovina Slovencev“

Akademsko založbo v Ljubljani je pravkar izdala prvi dve knjigi spisa pokojnega dr. Ivana Prijatelja »Kulturna in politična zgodovina Slovencev 1848–1895« (Uredil Anton Ocvirk. I. zv. 146 str., II. zv. 114 str.). O značaju tega dela pravi urednik v predgovoru: »Kulturna in politična zgodovina Slovencev« obsega še neobjavljeno rokopisno ostalino prof. dr. Ivana Prijatelja. Ogromno delo, monumentalno tako po zamisli kakor po izvedbi, je nastajalo v letih 1920 do 1930 v dveh obsežnih, problematičnih in idejno zaključenih ciklih njegovih univerzitetnih predavanj, ki se med seboj razvijajo historično dopolnjujejo in vsebinsko zaokrožajo v celoto. Prvi, žal, ne povsem dokončan cikel je posvečen literarni generaciji Staroslovenec v letih 1848 do 1868, drugi pa obravnava slovensko delovanje mladostnikov ali dobo romantičnega in poetičnega realizma od leta 1868. do l. 1895. V obeh delih, ki sta časovno še natančneje opredeljena po obdobjih in podobdobjih, je prof. Prijatelj zajel domala vse, kar spada poleg literature v duševno zgodovino slovenskega naroda; ob enem pa se je dokopal do tistih podtalnih, a vzročno izredno važnih silnic, ki jasno razkrivajo naše politične, gospodarske, socialne, kulturne in literarne težnje teh desetletij ter zgovorno prikazujejo, kako smo notranje postopno rasli in se dograjevali. V znanstvenem pogledu je ta Prijateljev opus ki ga docela upravičeno lahko poimenujemo »Kulturna in politična zgodovina Slovencev«, tako po metodi kakor po idejnih vidikih svojevrstnih historični oris narodnega razvoja v drugi polovici minulega stoletja.

Prvi zvezek, ki je opremljen s sliko velikega učitelja prvih generacij slavistov mlade ljubljanske univerze, začena uvod, v katerem pisec utemeljuje časovno razdelitev gradiva, poznamenovanje dobe in obdobja. Nato prikazuje v prvem poglavju avstrijski politični okvir. V drugem obravnava s podrobnimi podatki, jasno in večje včlenjenosti v celotno podobo našega tedanjega življenja, slovenske kulturno-politične zahteve in pridobitve v letih 1848–1868. To desetletje je časovno omejeno tudi naslednje poglavje, v katerem nas uči in razgledani raziskovalec našega miniaturnega sveta seznanja s slovenskim gospodarskim, družabnim in kulturnim življenjem v stanovitih, družinskih in zavodih. Po velikem razmahu »pomladi narodov«, l. 1848. (čije letošnja devetdesetletnica je do sedaj ostala skoraj neopazna na robu usodnih aktualnih dogodkov in dvajsetletnice narodne države), sledi doba absolutizma. Naše narodno prebujenje pa neugnanu napreduje. Politične in kulturne črte o tej dobi so posebno zanimive. Če kdo, jim je prav dr. Prijatelj umel dati obliko, ki si osvaja čitateljevo pozornost.

V drugem zvezku nadaljuje pisec svojo politično in kulturno zgodovinsko monogra-

fijo o Staroslovenecih ter slika na novih popriških javnega udejstvovanja njihov »tvojni konservativizem«. Tako nam v prvem poglavju tega zvezka daje zgodovino in pregled slovenskega časopisja v obdobju med 1848 in 1858. Bleiweisove »Novice«, Cigaletova »Slovenija«, Ljubljanski časnik, »Zgodnja danica«, Malavaišev »Pravi Slovenec«, »Vedež«, celjska »Slovenska čbela«, kakor tudi dijaški list »Vaje« in razni drugi poskusi so tu prikazani v okviru našega celotnega narodnega življenja in osvetljeni z zanimivimi zgodovinskimi podatki. Posebno mikavno je v tem zvezku nadaljnje poglavje z naslovom »Duševni obraz generacije »Staroslovenec«, saj kaže pisca v tisti umetnosti, ki je bila našemu znanstveniku tako lastna: v sintetičnem oziru, v končni podobi, nastajajoči iz drobnih faktov. Nadaljnje poglavje je samo izčrpanje iz Prijateljevega samostojnega in lani tudi knjižno izišlega spisa o borbi za individualnost slovenskega knjižnega jezika v letih 1848 do 1857. Zvezek zaključuje urednikove opombe.

To zadostuje za karakteristiko Prijateljevega postumno izhajajočega spisa. Ovdé bi bilo poudarjati na tem mestu že znane in priznane odlike Prijateljevega znanstvenega dela in posebej še njegovega sloga, ki tako srečno oživlja stvarino. Vsekako je treba samo pozdraviti izdajo spisa, o katerem moramo obžalovati, da je ponekod ostal torso in ki bi ga bil dr. Prijatelj pred natisom nemara še izpopolnil in mu marsikje še dal »zadnji blagoslov«.

Prijatelj ožji učenec in sedaj tudi naslednik na univerzitetni stolici, dr. Anton Ocvirk, je bil nedvomno najbolj poklican da prevzame izdajo dela svojega mojstra. Ne morem pa se strinjati, da urednik že objavljena poglavja Prijateljevega spisa objavlja samo v vsebinskem ekscerptu. Že brez tega je delo v prvem ciklu nedokončano, če pa urednik iz te izdaje izloča »vse, kar je že izšlo v naših znanstvenih časopisih ali knjižni obliki«, tedaj ustvarja nov torzo. V naših razmerah bi bilo treba dati takim izdajam definitivno značaj, ker se bo težko kmalu zopet našel založnik za novo, popolnejšo izdajo. Če so posamezni deli dostopni v posebnih izdajah ali v časopisih, tedaj bi to ne smelo biti ovira za celotno in dokončno izdajo spisa, ki ima po pravici naslov »Kulturna in politična zgodovina Slovencev«. Ne vem, kakšne načrte ima Akademsko založba s Prijateljevimi spisi, upam pa, da bi marsikdo pozdravil v izdaji »Kulturne in politične zgodovine Slovencev« začetek Prijateljevih Zbranih spisov. Nič zato, da ni nikjer označeno — treba pa je resno misliti na to neizogibno in potrebno založniško nalogo. Celotna izdaja Prijateljevih razprav, esejev in člankov je že zahteva naše literarne kulture!

Kakor vse izdaje Akademsko založbe, se tudi ta odlikuje po akusni in solidni opre-

Naši Sokoli na delu

Lepa sokolska svečanost

v Mozirju

Mozirski Sokol je v nedeljo 28. avgusta ponovno pokazal, da je Mozirje nacionalno in sokolsko. Po naliču, ki je trajal vse dopoldne, so se kmalu popoldne oblaki razpršili in nastalo je vedro vreme, ki je omogočilo izvedbo letnega nastopa, združenega s proslavo 20letnice Jugoslavije.

Ob sodelovanju priznane sokolske goble iz Trbovelj se je ob pol 16. formiral sokolski sprevod izpred pomenosnega mozirskega sokolskega doma. Le malo hiš je bilo, raz katere niso vihrale državne trobojnice. Skozi okna so zavedni Mozirjani sipali na mimoidoče sokolske kolone cvetje in dajali duška svojemu sokolskemu prepričanju.

Vsi oddelki so nato strumno prikorakali na slavnostno okrašeno letno telovadnico, ki leži na idiličnem prostoru tik ob bistri Savinji. Po pozdravu državnih zastavi in odigrani državni himni je postrojen sokolskim vrstam izpregovoril navdušujoče besede prejšnji dolgoletni mozirski župan in društveni podstarosta br. Gorčar Matija. Toplo je v imenu nacionalnega Mozirja pozdravil vse navzoče. Sokolstvo mora biti budno na straži, da prepreči razdorno delo vseh skritih in neskritih elementov, ki jim Jugoslavija ni pri srcu. Ona Jugoslavija, za katero je padlo toliko naših najboljših sinov in za katero je moral mučeniško umreti nepoznan kralj Aleksander Zmislav. Sokolski borci smo vdanji svojemu visokemu starešni, mlademu kralju Petru II. in domovini. Neizmerno se veselimo trenutka, ko bo vzel žezlo in krono slavni Karlađorđević, tvorci ljubljene nam Jugoslavije, v svoje roke.

Po slavnostnem govoru se je začel pred številno publiko izvajati obilen telovadni spored. Prva je nastopila domača ženska deca s prostimi vajami, nato z enakimi vajami strunc in skladno četa moške dece. Sledile so proste vaje moškega in ženskega naraščaja, ki so bile posebno lepo izvedene. Naposled so nastopili s krasnimi vajami še člani in članice, ki so bili deležni posebno navdušenega priznanja. Orodna telovadba se je zaradi raznočasnih tal izvedla v skrajnem obsegu, vendar je pokazala, da je naš Sokol tudi v tej telovadni panogi na lepi višini. Navdušno aklamirani so bili naraščajniki in naraščajnice. Prvi so izvajali z raznimi prevali, preskoki in premeti prav vrstolomne vaje, naraščajnice pa so nam pokazale nekaj prav posebnih točk na gredi. Skupno je bilo 136 nastopajočih.

Vsi ti so nato ponovno prikorakali v telovadnico in med spušcanjem državne zastave je vsa množica odpeala ob spremljevanju godbe »Hej Slovenija«. Svečanost je bila zaključena s »Pesmijo sokolskih legij«, ki jo je poleg odhajajočih telovadskih oddelkov navdušeno prepevala vsa sokolska publika.

Da je svečanost tako krasno uspešna, gre zasluga prvim neumornemu starosti br. Trogerju, vrlemu prednjaškemu zboru in pa vsem telovadcem. Posebno zahvala pa velja bratjskim društvom iz št. Petra v Savinjski dolini, Gornje grada, Ljubnega, Rečice ob Savinji in iz Velenja, ki so kljub skrajno neugodnemu vremenu prihiteli v nacionalno Mozirje v tako častnem številu. »Le naprej brez miru...«

Sokolsko društvo v Gornjem gradu je v nedeljo 21. p. m. polagalo račun o svojem delu. Prihiteli so bratje in sestre sosednjih društev iz Mozirja, Rečice in Ljubnega, da v skupni družbi manifestirajo za sokolstvo v Zgornji savinjski dolini. Po pozdravu državnih zastavi je spregovoril podstaršina br. dr. Mejak, ki je posebej omenil veličastne sokolske dneve v Pragi s pozivom, da ostanemo jugoslovenski Sokoli zvesti svojim bratom na severu in sedanjem njihovem težkem položaju, kakor so nam oni stali zvesto ob strani med svetovno vojno in ob njenem zaključku. Vse članstvo je z občinstvom vred, med katerim so bili tudi domači letoviščarji, zapelo sokolsko himno. Nato so se razvrstili vsi telovadni oddelki na letnem telovadšču ter so z raznimi, pestrimi telovadnimi točkami pokazali sistematično delo v sokolski telovadnici, pod požrtvovalnim vodstvom br. načelnika Alberta Kolena in sestre načelnice Jelene Tišve. Po telovadbi se je razvila prijetna zabava ob dobro založenih šotirih in se pred polnočjo se je zabava zaključila. Izredno ugodno vreme je dvignilo izvrstno razpoloženje telovadskih in občinstva.

Sokolska tombola v Podnartu. V svojem plemenitem prizadevanju, utrditi sokolsko misel čim krepkeje tudi v naši sosesčini, je priredil Sokol v Podnartu v nedeljo popoldne na travniku br. Antona Pogodnika tombolo, ki je lepo uspela. Do tisoč ljudi se je zbralo. Posebno mnogo je bilo kmečkega ljudstva. Tombolski prostor, kjer se je potem vršila narodna zabava, je bil lepo okrašen z zelenjem in trobojnimi trakovi. Med iskale sreče je bilo razdeljenih nad 200 prav lepih dobrot. Številke je izkliceval br. Ivan Finžgar, usodna vrečica je bila v rokah malega fantička Miha Zvolfca, za trobojnica pa je fungiral br. Franc Solar. Moška koleša so odpeleli Anton Cundrič, godbenik iz Bohinjske Bistrice, Jože Požganič, tvorniki delavce iz Prezrenja, in Ivko Fister, brivce iz Oviš, ki je imel čudno srečo, da si je pridobil še drugo tombolo: lepo kitaro! Žensko kolo je dobil delavec Tomaž Smid iz Zaloš, vrečo moke je odpelel krojač Jože Trevn iz Oviš, otomano pa je zadel delavec Alojzij Novak iz Dobrave pri Podnartu. Zabava po tomboli je bila prav prijetna.

Sokolska četa v Notranjih gorah je kraljev rojstni dan proslavila zelo pristrčno. Najprej so vsi zbrani zapeli pesem sokolskih legij, sledil je pozdrav staroste Založnika in govor Milana Kirna, potem pa Spicarjeva igra »Trije kralji«. Moška deca je nastopila z prostimi vajami, za zaključek je pa vsa dvorana zapela »Bože pravde«. Prireditelj je v celoti lepo uspela. Občinstva je bilo neprimerno veliko in ga je prireditev navdušila. Da odobravanju ni bilo kraja. Ako bo naš kralj imel v vsaki vasi tako zvesta in ljubca smel, se mu ni bati sovražnikov.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

S P O R T

Prvenstvo LNP

V ljubljanski skupini je izredna borba za prva mesta, v mariborski vodi ČSK, v celjski pa SK Celje

Nedeljsko podsavezno prvenstvo je prineslo nekaj presenečenj, ki so znatno vplivala na stanje v tabeli. V ljubljanski skupini je Reka z mnogo sreče premagala Svobodo, prav porazen za Ljubljancane pa je bil izid v Koleziji, kjer so Kranjčani visoko porazili domačega Jadrana. Hermes je sigurno pospravil obe točki. Na Jesenicah sta se srečala Bratstvo in Mars. Domači so zaslužno zmagali s 3:1 (0:1). Pri Ljubljancanih je bil najboljši Dobrič, a je imel preslabo okolico. Prav dobro je sodil Mrdjen iz Ljubljane. Ljubljanska skupina kaže po tretjem kolu naslednje lice:

Reka	3	2	0	1	11:5	4
Bratstvo	3	2	0	1	11:5	4
Hermes	3	2	0	1	12:6	4
Kranj	3	2	0	1	11:9	4
Jadran	3	2	0	1	6:7	4
Mars	3	1	0	2	7:9	2
Svoboda	3	1	0	2	6:8	2
Kovinar	3	0	0	3	0:15	0

V mariborski skupini je Zeleznicar prvič

posegel v dogodke, a se je z zmago takoj postavil na tretje mesto. Rapid je moral zaradi poraza v Murski Soboti prepustiti čelo lestvice Čakovčanom, ki imajo tudi letos najboljšo nade za osvojeitev podsavezne prvenstva. Nesrečno se bori letos Maribor, ki je doslej prepustil še vse točke nasprotnikom. Tudi Slavija je brez točke in skoraj nima nade, da bo svoje mesto popravila. Tabela je naslednja:

ČSK	2	2	0	0	4:1	4
Rapid	3	2	0	1	12:8	4
Zeleznicar	1	1	0	0	1:0	2
Mura	2	1	0	1	3:3	2
Maribor	2	0	0	2	2:4	0
Slavija	3	0	0	3	4:15	0

V celjski skupini je bila samo ena tekma. Olimp je premagal Jugoslavijo in zasedel drugo mesto. Evo lestvice:

Celje	2	2	0	0	8:2	4
Olimp	1	1	0	0	3:1	2
Atletiki	1	1	0	0	2:1	2
Jugoslavija	3	0	0	3	3:8	0
Amater	1	0	0	1	1:5	0

V nekaj vrstah

Minulo nedeljo se je na igrišču »Bratstva« na Jesenicah vršila prvenstvena nogometna tekma med SK Mars iz Ljubljane in SK Bratstvo. Tekma je končala z zmago »Bratstva« z rezultatom 3:1 (0:1). Domačini so predvseh tehnično zelo lepo igrar, predvsem Zavri, Pajan in Crnobori, ki so zabili vsak po en gol. Med gosti je bil najboljši Dobrič, ni pa mogel dovolj izrabiti svojega znanja, ker njegovi soigralci niso bili danim nalogam kos. Sodil j. g. Mrdjen iz Ljubljane zelo dobro.

V Novem Sadu je bil mednarodni teniški turnir, ki so se ga od močnejših igralcev udeležili Mitić, Madžar Snopek, Radovanović in Ljubljancan Smerdu. V moškem singlu sta prišla v finale Mitić in beograjski prvak Radovanović. Mitić je v semifinalu porazil po težki igri Snopka 7:5, 4:6, 8:10. Radovanović pa lahko Friedricha dvakrat po 6:2. V finalu je Mitić zmagal 10:8, 6:1. Ljubljancan Smerdu je izpadel v četrtem kolu proti Snopku, ki je zmagal 7:5, 1:8, 8:6. V B kategoriji si je osvojil Smerdu gladko prvo mesto z zmago nad Mayerjem 6:0, 6:0.

Znani češkoslovaški igralci za Davisov pokal, sudetski Nemec Roderik Menzel, ne bo več igral za Češkoslovaško. V Meranu bi moral igrati v doblu s Čehoslovakom Černjarjem, a je odstopil z izjavo, da se ne smatra več za državljana Češkoslovaške.

Na Dunaju je bilo končano evropsko žensko prvenstvo v lahki atletiki. Večino zmag so si priborile Nemke. Na 100 in 200 m je zmagala odlična Poljakinja Walasiewicz s časoma 11.9 oziroma 23.8. Najboljši rezultat tekmovalca je bil došen v skoku v višino, kjer je Nemka Ratjen postavila svetovni rekord s skokom 170 cm. Italijanka Testoni je na 80 m z zaprekami izenačila z 11.6 svetovni rekord.

Prihodno nedeljo je na sporedu meddržavna nogometna tekma med Poljsko in Jugoslavijo v Varšavi. Poljake bo zastopalo naslednje moštvo: Madejski, Ščepanjan, Galecki, Gura, Nic, Ditko, Pivec, Pjontek, Šerfke, Vilimovski in Vodarž. Naše moštvo še ni določeno.

Lepo mi poje črni kos...

Ali naj preženemo črnega pevca iz naših gajev?

Po 8. številki »Sadjarja in vrtnarja« zvezo, da se dela pravkar nov zakon o varstvu koristnih ptic. Nekateri sadjarji, vrtnarji in vinogradarji žele, da pride tudi kos na indeks, ker jim baje dela po vrhovih in vinogradih škodo. Zaradi tega je SiV razpisalo o zaščiti kosa anketo. Kot ljubitelj ptic pevk sem v zaščito kosa napisal po svojih izkušnjah naslednji članek.

V gospodarstvu prirode ima vsaka stvar natančno določeno vlogo. Absolutno koristna ali škodljiva ni nobena. Ako danes obojamo to ali ono bitje kot škodljivo in nevedno naše zaščite, je največkrat kriva naša nevednost, ker dotičnega bitja še dobro ne poznamo ali pa ga vrednotimo po napačnih presodah. Po teh načelih moramo soditi tudi kosa, našega slavnega pevca.

Kakor vsi ptiči žužkojedci, je kos strahno požrešen. Dnevno potrebuje takšno količino hrane, kakor je sam težak. O tem se dnevno prepričujem pri svojem 4 leta starem kosu, ki mora dobiti za oreh velik kosček svežega mesa zraven primerne količine običajne hrane, obstoječe iz kaše iz koruzne moke in zmečkanega krompirja ali korena. Povrh je možen kos še v stanu kar naenkrat pospraviti po 5 velikih koblic, pa se proti večeru še čisto krega za hrano.

Ako se kdo podvrže trudu in odgoji mladega kosa, bo imel priliko opazovati, kakšen tek ima takšen neboljginec. Po štiri svahe v velikosti suhe slive sem mu za enkrat spravil v vedno odprti kljun, češ, zdaj pa imaš za danes dovolj. Toda češ pol ure je že zopet čvrlal za hrano.

Iz teh podatkov je pač jasno razvidno, kakšno ogromno množico škodljivega mrčesa v naravi č dneвно uniči en sam kos. Koliko še le tedaj, ako spomladi odgojuje svoj zarod! Kos je namreč precej rodovit. Kar tri zarode spravi v teku pomladi na noge. Opazoval sem nekoč v prvem gnezdu pet, v drugem štiri in v tretjem še tri mladiče, torej 12 mladičev in dva stana, skupaj 14 kosov. In ti so spravili gotovo lepo količino škodljivcev s sveta.

Seveda si poleti tudi privoščijo sladke črešnje, jeseni pa pride čisto tudi v vinograd, najrajši v takšnega, ki leži v bližini hoste, kjer obira grozdje temno vijoličnih vrst, Omega z rumenimi ali zelenimi jagodami pa ne mara. Toda ta škoda je le neznatna; kajti tudi kos, ki je vse leto nemurno zatiral razne škodljivce in snalil vinograd, zasluži jeseni plačilo, ki si ga seveda kar sam vzame. Ne bodimo krivični! Le pomislite: kopaču v vinogradih, g.

Atletik: Celje. V nedeljo 25. t. m. ob 16. se bo pričela na igrišču pri »Skalni kletki« v Celju podsavezna prvenstvena tekma med celjskimi Atletiki in SK Celjem. Ker bo ta »celjski derby« gotovo zelo zanimiv in napet, vlada zanj že sedaj zelo živahno zanimanje.

Nedeljski program SK Ljubljane. Prihodno nedeljo je Ljubljana v prvenstvenem plesu prosta. Tega dne se ne bo igrala nobena tekma v nacionalni ligi. Zato je Ljubljana povabila najboljšo nogometno moštvo iz zagrebške pokrajine in sicer Orient iz Sušaka. Predtekmo bosta igrala Svoboda in Hermes za prvenstvo LNP. Obe tekmi bosta na igrišču ob Tyrševi cesti.

Mars — Jadran. V nadaljevanju prvenstva se bosta srečala v nedeljo dopoldne gornja kluba v borbi za točko. Tekma obeta biti zelo zanimiva, ker bosta oba naša deljska poražena skušala priti do uspeha. Katastrofalni poraz bodo skušali Jadrancovi popraviti, medtem, ko bodo Marsovci skušali, da se s točkami prerijejo čim višje v tablici.

Lahkoatletski podsavez (službeno): Sporočamo vsem, za reprezentanco v poštev prihajajočim atletom, da je odbor Julijske Krajine odpovedal za 24. in 25. t. m. do ločni dvoboj.

morate dati znatno plačilo, jesti in piti dosti, pa vam dostikrat vsaka eden ali celo več trsov in napravi skoro nepopravljivo škodo. Kos pa ne bi smel prajag odbrati za svoje pošteno in koristno delo.

Sicer pa se da iz vinograda pregnati s klopotcem. Z vrtoč ga pa menda tudi ne bo težko pregnati s pripravnim strašilom. Naglasiti je treba, da ima kos nebroj sovražnikov. Črna sukunja ga kaj malo varuje pred skobcem in kraguljem. Gnezdom so nevarne šoje, srake in vrane. Njim se pridružujejo žal tudi razni gurnani, ki so jim mladitki kaj slastna pečenka. Letošnja strašna toča je pobila zraven drugih ptic tudi mnogo kosov, mladih in starih. Po takem je pač brez podlage bojazni, da se bo kos v taki meri razmnožil kakor škorrec in v jeseni v velikih jatah letal po vinogradih.

Zaradi svoje neizmerno požrešnosti, ki ga usposobi, da ugonobi med letom nebroj škodljivega mrčesa, spada kos med naše najkoristnejše ptice pevke in zasluži našo popolno zaščito.

Zato ne bomo nikdar pristali na to, da bi se smeli oropati naši gaj in logi širom slovenske domovine priljubljenejega pevca kosa, trubačurja pomladi.

R A D I O

Četrtek, 22. septembra
Ljubljana 12: Orkestralna glasba (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:30: Kvariet mandolin. — 18: Radijski orkester. — 18:40: Slovensčina za Slovence (dr. R. Kolarik). — 19: Napovedi poročila. — 19:30: Nac. ura: Ministrstvo za telesno vzgojo. — 19:50: Deset minut zabele (g. Frati Lipah). — 20: Koncert delavskega pevkega društva »Cankarc«. — 20:40: Radijski orkester. — 22: Napovedi poročila. — 22:15: V plesnem ritmu (plošče).
Beograd 17: Narodne pesmi in napevi. — 20: Orkestralni in pevski koncert. — 22:30: Ples. — Zagreb 17:15: Lahka godba. — 20: Prenos iz Beograda. — Praga 19:25: Operni odlomki. — 20:35: Zvočna igra. — 22:30: Plesna muzika. — Varšava 21: Prenos opere »Arlecčin« z Turina. — Sofija 16:15: Godalni orkester, petje in klavirske skladbe. — 19:45: Pester glasbeni spored. — 21:10: Lahka godba. — Dunaj 10:30: Vesela muzika. — 12: Stari plesi. — 15:30: Balneatna muzika. — 16: Simf. orkester. — 17: Plesi. — 19: Skladbe za čelo. — 20:10: Ljudski pevci. — 22:20: Lahka in plesna muzika. — 24: Nočni koncert. — Berlin 20:15: Prenos iz Stuttgarta. — 24: Kakor Dunaj. — München 19:15: Plošče. — 20:10: Leharjeva opereta Ginditta. — 24: Nočni koncert.

Dr. B. Dragaš, Pomoč novorojenčku in dojenčku

O otroku v prvem letu je pisal ugledni ljubljanski specialist za otroške bolezni dr. B. Dragaš knjigo, ki je doživela v sorazmerno kratkem času že tretjo izdajo; dejstvo, ki jo zlasti v naših razmerah, kjer so nove izdaje knjig dokaj redke, že samo najbolj priporoča. Pisec je pisal tudi knjigi o šolskem in o predšolskem otroku, tako da imamo Slovenci po njegovi zaslugi celotno medicinsko monografijo o otroškem življenju od rojstva do petnajstega leta.

Tako delo pomeni predvsem nov korak k emancipaciji od tujejezične književnosti te vrste ki je nekoč zavzemala v naših rodbinah skoraj neizogibno mesto, saj ni bilo dovolj domačih priročnikov. Z druge strani so te tri knjige pomembne zato, ker so delo istega strokovnjaka, tako da je ves otroški razvoj od rojstva do mladostništva prikazan z enotnega vidika.

Tretja izdaja knjige dr. B. Dragaša »Pomoč novorojenčku in dojenčku« je predvsem znatno izpopolnjena; vsiljena so nova poglavja, tako da je knjiga pridobila mnogo na svoji temeljitosti in uporabnosti. Praktične izkušnje z njo so pač bile avtorju najboljše kazipoti. Z druge strani so bile prejšnja poglavja dokaj predelana in prilagojena novim izkušnjam in izsledkom. Tako prenovljena knjiga ima tale poglavja: 1. Otroško življenje pred rojstvom. 2. Ustroj otrokovega telesa in njegovo delovanje. 3. Telesna in duševna vzgoja. 4. Otrokova prehrana. 5. Naravna prehrana. 6. Materino mleko. 7. Negla. 8. Nalezljive bolezni dojenca. 9. Nalezljive otroške bolezni. 10. Prva pomoč. 11. Nekaj tehničnih navodil. Knjigo zaključuje smotno razporedjen dnevnik matere za prvo in še za drugo leto malčkovega življenja.

Poleg znanstvene, jasno in lepo podane strokovne vsebine je prednost knjige dr. Dragaša v nje pregledni razdelitvi in mnogostranskem obravnavanju stvarine. Ugledni pisec se ni omejil samo na medicinsko stran, marveč upošteva v obilni meri tudi psihološko in vzgojno stran ter daje tudi v tem pogledu dragocene nasvete in mišljaje. Z druge strani pisec ni dal materji samo praktične knjige, marveč je naslonil prisko na teorijo, praktična navodila na širše znanje, tako da bi lahko knjigo imenovali učbenik za mlade matere. Prav v tem je njen socialni in kulturni pomen.

Nova želja je dobila primernejši format in prav lično opremo. Ilustracije, ki jih je priredil Rajko Subic, so izvrstno delo ne pa, kakor sicer v mnogih drugih knjigah te ali podobne vrste — početek tujih del. To je treba pozdraviti, kajti sodelovanje med domačim strokovnjakom in umetnikom samo povišuje vrednost knjige, ki jo sicer samoporočje nje nesporna in velika vrednost pri vzgoji zdravega in buđenega naraščaja.

Zapiski

Daudetova »Pisma iz mojega mlina«. V včerajšnjem članku je tiskarski škrtal zakrivil več napak, izmed katerih opaziljamo samo tiste, ki so skazile pravi smisel prizadetih stavkov. Tako čitaj »še ne obledelimi odlomki (ne oblikami)« izrazje svojega narodnega duha (ne dela).

Josip Mravljak, Kmetijski stan do jožefinskih reform. (Celje 1938, 32 strani). V

Naše gledališče

D R A M A

Četrtek, 22.: Car Fjodor. Premiera. Premierski abonma. Otvaritvena predelava Petek, 23.: Zaprtlo.
Sobota, 24.: Veriga. Premiera. Premierski abonma.
Nedelja, 25.: Car Fjodor. Izven.
Ponedeljek, 26.: Zaprtlo.
Torek, 27.: Žene na Niskavooriju. Premiera. Premierski abonma.

D R A M A

V igri Helle Wuolijoki »Žene na Niskavooriju« je zajet konflikt ljudi z veleposelstva Niskavoori in Tavastlandu na Finskem. Boj moča med dolžnostjo do posestva in družine ter svojimi čustvi ki streme k drugi ženi, je podan na zanimiv in dramatično učinkovit način. V glavnih vlogah: Marija Vera mati. Jan Arne. Vida Juvanova njegova žena. Danilova učiteljica Ilona. Režiser: Bratko Kreft.

Prijave za abonma se sprejemajo od danes naprej v pisarni dramskega gledališča dnevno od 10. do 12. in od 15. do 17. ure. P. n. občinstvo opozarjamo naj se okoristi z izrednimi ugodnostmi, ki mu jih budi abonma, ter ob enem podpre kulturno strem

JACKSON GREGORY:

HČI SOLNCA

Roman.

In vendar mu je bilo v zadoščenje in pomiritev, da se ji je čim hitreje bližal. Ko je hodil, se je držal enakih varnostnih ukrepov kakor jutraj; ustavljal se je na krajih, od koder je lahko neopažen pregledal po nekaj milij pokrajine, in ni iskal najkrajše, temveč najvarnejše steze. Solnce je bilo že visoko na nebu, ko je dosegel zadnji greben in je po kanjonu navzdol lahko uzel svoje klečevje. V očeh mu je sijalo nekaj kakor radost človeka, ki je uzel domovino pred seboj.

Razen pastirja ni ves dan videl žive duše. Zdaj je zagledal nekoga, moža, ki se je prav tedaj v bregu nasproti njunemu skrivališču prestopil iz sence drevesa za eno izmed velikih skal. Kakšnih deset minut pozneje je Kendrick obležal pod drevesom na grebenu, varno skrit za robom skale. Prav tako je kazalo, kakor da je mož na preži za njim. A po njegovih kretnjah je razbral, da ga ni opazil, kakor se je bil ustrašil prvi trenutek.

Mož je bil prav tako daleč od njega, da ni mogel razločiti potez njegovega obraza in njegove obleke. In vendar je Kendrick takoj zasluhlil, da mora biti Ruiz Rios V njegovi roki je videl nekaj belega, najbrž žepni robec, s katerim si je mož otiral čelo. Ta na videz malenkostna podrobnost je

utrdila njegov sum. Zoraidini vaqueros gotovo niso imeli žepnih robcev s seboj; a če bi jih že imeli, so bili gotovo modre, rdeče ali rumene barve; a če bi robec takšnega moža v resnici bil kdaj bel, bi njegova belina kmalu ne mogla sijati več tako daleč. In tudi kretnja sama ga je spominjala graciozne počasnosti, ki je bila Riosu lastna. Morda je utegnil biti tudi Barlow ali Bruce, a sam pri sebi je bil Kendrick prepričan, da je Rios.

Tesneje kakor kdajkoli se je Kendrick privil k skali in nepremično zrl v človeka tam daleč. Po dolgem premoru je spet opazil kretnjo na njem. Roke je podržal k obrazu — morda si je zasenčil oči ali pa je z daljnogledom opazoval bregove pred seboj. Da, najbrž je imel daljnogled v rokah.

Popoldan se je razvlačeval brez konca in kraja, a nobeden izmed njiju se ni zganil. Naposled je Rios — če je bil on — stopil malo nazaj, smuknil za drevo in izginil. Kendrick ga ni več opazil, čeprav ni niti trenutek opustil svoje pozornosti. Nazadnje je solnce zašlo za pečevje, naglo se je začelo temniti in zvezde so se pojavile na nebu. Truden in v zbit se je Kendrick dvignil in se počasi začel spuščati v kanjon. Neskončna negibnost, v kateri je tičal za skalo, in mučni napor, da ostane buden, sta mu še podvojila telesno izčrpanost in potrebo po spanju. V pretekli noči ni bil zatislil očesa in danes je od pičli prehrani prepotoval dolgo vrsto milij. Slednji živec mu je hrepenel po domu in počitku, ena sama želja ga je bila, da bi videl Betty, da bi se vrnil na svoje ležišče in zaspal.

Kljub temu ni zanemarjal previdnosti. Kljub

neestirnosti, da bi že zvedel, kako je bilo z Betty ves dan, kljub skrbi zanjo, ki se je z vsakim korakom večala v njem, se je počasi plazil skozi grmovje in čez skalnate čeri in iskal najbolj skritih steza. Ni ga mogla priganjati niti misel, da za Betty čas prav tako počasi poteka kakor zanj.

Nazadnje je prišel do jame. Stisnil se je skozi vhod, srce mu je iznenada težko zatolklo; mučna tišina ga je na lepem navdala s strahom, da je ni več. Zaskrpal je z zobmi. Če je Betty izginila, potem bo, pri bogu, obračunal ž njimi! A še preden je zazrl plamen njunega ognja, je začul njen radostni vzklik. Odvrgetel je puško in vrečo, v poltemi zgrabil njene roke in jih, prekipevajoč od veselja, zadržal v svojih.

»Bog bodi zahvaljen!« je rekla Betty. In kakor v odmev je pobožno odgovoril Kendrick: »Bog bodi zahvaljen!«

XX.

Skala se zamaje.

Ob svitu Bettynega ognja je Jim naglo izpraznil svojo vrečo. Njegov oči sijale kakor otroku, ki so mu prinesli božični dar. Lačna je bila ves dan, trepetala je brez moči, a pogled na Jimove zaklade ji je izvil radost na ustna. Tortillas, fižol, meso, kava, sladkor in mleko — saj to je bil pravi kraljevski obed!

»Samo lepo počasi«, jo je svaril Kendrick. »Najprej kapljico mleka, gospodična Betty.«

Z žepnim nožičem je odprl dozo, natočil polovico goste vsebine v svileno posodo za vodo, ostalo pa

razredčil z vodo. Potem se je zagledal v Betty, ki se je silila, da bi po njegovem ukazu najprej le malo jedla in pila. Opazil je, da se je za njegove odstopnosti pridno ukvarjala z ureditvijo svoje obleke. Iz rdečega oblačila in ostanka ogrinjala si je s pomočjo žrtvenega noža in z vitami od lubja izkrojila obleko, ki sicer najbrž ni bila po zadnji modi, a se je vendar odlično prilegala njenemu obrazu. Razen tega si je obula Zoraidine nogavice in čevlje.

»Najprej sem jih oprala s peskom in vodo«, je rekla Betty in rahlo ugriznila v svoj sendvič. »Potem sem jih sušila ves dan.«

»Ni bilo nolenega obiska?« je vprašal Kendrick. »Nič zasledovalcev?«

Betty mu je izjavila, da je nihče ni motil, da noben glas ni pretrgal strahotne tišine gorske samote. Samo dan ji je bil neskončno dolg.

»Vem«, je odvrnil. »Se meni je bil dolg, ko sem bil vendar na prostem in sem se moral gibati. To je morala biti pač muka za vas, da ste tako dolgo sami sedeli tu in niste mogli niti zagotovo vedeti, ali se sploh vrnem in ali prinesem kaj živil.«

»Vedela sem, da pridete«, je odgovorila Betty. »Le tako samotno mi je bilo.«

Poročal ji je, kaj je počel ves dan, in nazadnje omenil, kako je odstranil kanjona videl moža. Tudi svoj sum ji je izrazil, da je bil najbrž Ruiz Rios. Betty se je zgrozila.

»To je strašen človek«, je rekla. »Bog daj, da je bil kdo drug! Mislite, ali kaj sumi, da sva tu?«

Zleknil se je kraj ognja, založil malo posušenega mesa in dejal:

On nima miru ne podnevi ne ponoči zaradi hrupa v hiši in na ulici. Zakaj se ne poslužiti MIROPLAST-A, zrakoplov za ušesa? Dina 24 — v lekarnah in drogerijah.

Mali oglasi

Službodobiti

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali daja nje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Služkinjo vselno kuhinje, sprejem k družini 3 oseb. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22357-1

Lesnega manipulant samostojnega, za nakup in manipulacijo prago, s kavci, išče za takoj Hadl, Novomesto. 22356-1

Frizerka dobra delavica, dobi stalno službo v Ljubljani. Sprejem tudi vajenke. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22371-1

Blagajničarka sprejem v stalno službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22378-1

Prvo kuharico in sendvičarico-skladičarko, sprejme prvotno večja restavracija. Ponudbe s popustom dosedanje prakse in navedbo zahtevane mesečne plače na ogl. odd. Jutra pod šifro »Strokovno dobra možica«. 22368-1

Gospodična vselena v mlekarstvo vodi samostojno idčo obrt, dobi mesto. Potrebna kavcija 2.000 din. Pisarne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mesto v Ljubljani«. 22373-1

Pleskarski pomočnik za pohištvo, dobi takoj mesto. V stalno službo sprejme tudi mizarskega pomočnika. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22399-1

Poslovodjo(kinjo) za dobrodošlo delatnost, iščem za 1. oktober. Kavcija din 10.000. Ponudbe pod »Poštno na podružnico Jutra Maribor«. 22393-1

Stavbenega ključavničarja z daljo prakso, sprejme takoj Josip Rebec, ključavničarstvo v Ljubljani. 22388-1

Krojaški pomočnik

Specialist za majhne komade, dobi mesto. Modni atelje Franc Mekko, Celje, dr. Zerjavova 3. 22395-1

Inkasanta in pisarniškega slugo za večjo pisarno. Rčemo, ki naj bo po možnosti neoznačen, prost vojašine, popolnoma več avtorizirani in popravila. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo dosedanje službe in referenc na ogl. odd. Jutra pod šifro »Primerna šolska izobrazba«. 22389-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din; oammanjši znesek 12 Din.

Dve natakariči želita službe. Čakovce, Varžidni. — Lojzka Godce, Ljubljana, Karlovska 26. 22379-2

Plačilna natakariča išče službo ali vzame dobro gostilno na račun. Položi kavcijo po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Simpatici«. 22372-2

Kuharica želi premeniti službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22392-2

Vajenci (ke) Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Učenca sprejem za trgovino mešnega blaga, zmogljiva slovenskega in po možnosti nemškega jezika. Nastop lahko takoj. J. Grlic, trgovina z meš. blagom. 22360-44

Zasluzek Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

2500 din potrebujete, da zaslužite 1000 din mesečno. Pišite ANOS, Maribor. Orožnova ul. 296-3

Pouk

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Profesorica poučuje francosno dečke in deklice osnovnih šol ter jih tako pripravlja za gimnazijo. Cesta 29. oktobra 7 vrata 13. 22374-4

Akademik filozof, dobi mesto kot inštruktor proti brezplačnemu stanovanju, hrani in vsaj oskrbi. Prijave pod ogl. odd. Jutra pod šifro »Latinsčina in matematika na ogl. odd. Jutra«. 22397-4

Klavir in teorijo poučuje temeljito Dina Dörfler, Gospodstva 14. Istotam nemški pouk. 22150-4

Sadje

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kislo zelje, repa in cele glave za sarmu. novo, prvotno dobavljive količine. Kmetiča Gustav Erklavec, Ljubljana Povstova ul. 47. telefon 307-33. 22379-1

Pridelki

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Jabolka za mošt dobavljiva promptno vagonске količine. Kmetiča družba podružnica v Gor. Radgoni. 22358-34

Prodaj

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lesen kiosk primeren za prodajanje vseh vrst, poceni prodaja. Zdravilne posilne uradnikov, Tyrševa cesta 37b. 22354-6

Kupim

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čevljarški cilinder levorotni in flahšterparico, kupim. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Platniki«. 22380-7

INSERIRAJTE V »JUTRO«

Auto, moto

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Motocikel NSU in 1 Zündapp poceni napredaj. P. Skafar, Rimska cesta, Ljubljana. 22365-10

Stroji

Star šivalni stroj zložitljivo posteljo in želatno peč kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Takoj 92«. 22383-29

Čevljarški stroji, razne transmisije in željezne za stroje ugodno napredaj pri »Indus« družba z o. z. Ljubljana, Sv. Petra c. 72. 318-29

Kapital

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Družabnika tihlega, ki bi sodeloval v modni manufakturni stroki ozir. sam vodil trgovino, iščem. Potreben kapital ca. 75.000 din. Dopise na ogl. oddelke Jutra pod »Ugodnost 77«. 22369-16

V najem

Damsko frizerski salon oddam ugodno za več let v našem ali prodam. Ponudbe pod »Center Ljubljane na ogl. odd. Jutra«. 22347-17

Posest

Zemljo za obdelovanje več 1000 kv. m v bližini Ljubljane, vzajem v najem. Ponudbe na Kobač Anton, Marenčičeva 3, Ljubljana. 22362-20

Travniki izmeri cca 18.000 kv. m 2 minuti od travmavke postaje. pripraven za stavbišče, napredaj. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22390-20

Prodaj posestvo blizu Maribora, 6 oralo, deloma vinograd, sadovnjak in gozd, novozgrajena hiša s 5 sobami, kuhinjo, verand, teraso ter z žetvijo za din 140.000. Ceni. dopise pod »I. M. G.« na podružnico Jutra Maribor. 22394-20

Prehrana

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dva otroka tudi enega k svoji štiriletni zdravi punčki sprejem v dobro vzgojo in oskrbo, event. samo čez dan. Na željo nemške ali francoske konverzacija. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22361-14

Stanovanje

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trisobno stanovanje komfortno, v novi hiši na Mišičevu, cesti, oddam takoj. Predovič, Poljanska 73. 22385-21

Stanovanja

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Enosob. stanovanje s kuhinjo, po možnosti opremljeno, iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22387-21a

Soba odda

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prazno sobo lepo, v komfortnem stanovanju, s souporabo kopalnice, blizu glav. kolodvor oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22366-23

Lepo mesečno sobo oddam v najem boljši stalni osebi v sredini mesta. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22367-23

Prazno sobo s posebnim vzhodom v Dukičevem bloku, — oddam boljši dami. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22381-23

Sobe išče

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Iščem sobo odnosno posteljo za sestanovalec dijaka prvošolca, brez oskrbe. Ponudbe s pogoj in točnim naslovom pod »Iščičane na ogl. odd. Jutra«. 22363-23a

INSERIRAJTE V »JUTRO«

Živali

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Malteški svileni pinči in mlade samice napredaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22364-27

Resast dakel

svirjav, z znakom št. 103 Celje, se je zatekel. Odda naj se v evangelijsko župnišče. 22384-27

Dva para pavov (Pfaue) za rezo in 4 letošnje bele prodaj. Vprašati se pri Karl Uhlich, Rimske Toplice. 22059-27

2 jahalna

»Velika Noniusa« tudi vprežna, s kompletnim oficirskim sedlom napredaj. Ponudbe na ogl. oddelke Jutra pod značko »Noniusa«. 22331-27

INSERIRAJ V »JUTRO«

NAZNANILO!

Podpisana vljudno naznanjam, da bom vodila po svojem pokojnem možu prevzeto mehanično delavnico in k temu spadajočo trgovino z bicikli, avtomobili, stroji itd. v PTUJU, Panonska ulica šte. 5, v sedanjem obsegu naprej.

Potrudila se bom, cenjene stranke z dobro postrežbo in z zmernimi cenami vsestransko zadovoljiti.

Prosim cenjene stranke, da ohranijo isto naklonjenost kakor so jo izkazale mojemu pokojnemu možu tudi meni ter se priporočam

Širec Marica

mehanična delavnica in trgovina v Ptuj

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljam tužno vest, da je danes ob 10. dopoldne po tučni bolezni, previdena s tolažilci svete vere mirno v Gospodu zaspala naša hčerka, sestra, teta in svakinja, gospodična

ZORA MLEKUŽ

UCITELJICA PRI ST. VIDU PRI PTUJU

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek 22. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti pri št. Vidu, Ljutomerska cesta šte. 22, na mestno pokopališče.

Maša zadušnica bo v petek 23. t. m. ob 7. uri zjutraj v minoritski cerkvi.

PTUJ, 20. septembra 1938.

Užaloščena mati, bratje in sestre in ostalo sorodstvo.

čitajte in širite »JUTRO«

Lepe starke

Poskusite ta enostaven lahek način, da boste izgledali sveža in mlada

Smetana mleka in olivno olje, oboje prečiščeno — in pasterizirano — pomešana sta še z drugimi dragocnimi tajnimi sestavinami po slovitom receptu, po katerem se še dvajset let izdeluje bela nemastna krema Tokalon. Ona hitro hrani in pomlajuje Vašo kožo. Odstranjuje gube in pege s tena. Od nje izgleda koža sveža in mlada ter daje prijeten občutek in vonj. Dlačice ne rastejo več. Francozinje se kot celota smatrajo danes mnogo lepše, kakor so bile pred nekoliko leti. Strokovnjaki pravijo, da se mora ta nenavaden pojav pripisati zelo povečani porabi kreme Tokalon. Vsak mesec se jo prodaja do milijona tub. Tudi Vam je potrebno, da jo začnete še danes uporabljati, pa boste izgledali vsako jutro mlajša. Uspešna učinkovitost Vam je zagotovljena v vsakem primeru, ali pa se Vam vrne denar.

Naročniki »Jutra« so varovani za 10.000 Din.

ZAHVALA

Ob netzmerni žalosti, ki nas je zadela s prerano smrtjo naše predobre in zlate mamic, stare mamic, gospe

KANOBELJ ANE roj. REBEC

se najiskrenejše zahvaljujemo vsem, ki so na kakršenkoli način sočustvovali z nami. Prav posebna zahvala velja gg. zdravnikom dr. Neubergerju in dr. Arku za njih posebno skrb in požrtvovalen trud, dalje oč. duhovščini za dušno tolažbo ob njeni poslednji uri in spremstvo k večnemu počitku, vsem darovalcem cvetja ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so blago pokojujemo v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v četrtek, dne 22. septembra 1938, ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, Trst, Gorenje, dne 20. septembra 1938.

HERMAN, FRANC, sinova; PAVLA, hči in ostalo sorodstvo.

Zapustil nas je za vedno naš ljubljani oče, ded in stric, gospod

Florijan Vrečko

POSESTNIK V ŠKOFJI VASI.

Draga pokojnika bomo spremili na njegovi zadnji poti v sredo 21. t. m. ob pol 4. popoldne iz hiše žalosti v Škofji vasi na vojniško pokopališče.

Škofja vas pri Celju, 20. septembra 1938.

Otroci

in ostalo sorodstvo. Brez posebnega obvestila.

VSO HIŠO VAM OGREJE NAJBOLJE PRI NAJVEČJEM PRIHRANKU NA KURIVU SAMO ZNAME-NITA PEČ

„BISER“

IZDELUJE:

„FEROLIM“ VINKOVCI